

Kalejdoszkóp

„Nincs más haza, csak az anyanyelv”

Márai Sándor

KULTURÁLIS FOLYÓIRAT
XVIII. / 1.

2019/1

CULTURAL JOURNAL
VOL. XVIII / 1

416-596-0297
toms-place.com

190 Baldwin St.
Kensington Market

Just west of Spadina

M-W 10-6

Th-F 10-7

Sat 1-6

Sun 12-5

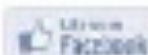
Tom's Place

Tom's Place and the Mihalik family have strong Hungarian roots but at the same time are very proud Canadians. Pictured above is Tom Mihalik, with his son Tom Jr., both ready to serve you at Tom's Place. Established in 1958, Tom's Place now offers the biggest selection of suits in North America, all at great prices.

Please visit Tom's Place, one of Toronto's leading retailers for designer men's and women's business apparel.

Conveniently located in Kensington Market.

Designer
Men's & Women's
Clothing for
Over 50 Years

facebook.com/TomsPlaceTO

Show your business to the community,
Get new customers, extend your business
with the help of Corvina Directory book.

**Be a part of the
high quality publication.**

Serving the community since 2006

14th edition
2018

416-638-3431
info@corvinadirectory.ca
www.corvinadirectory.ca

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY

A FÁRSÁNG BÚCSÚZÓ SZAVAI

TARTALOMBÓL

Úzik már a fársángot,
Bor, muzsika, tánc, mulatság,
Kedves törődés, fáradság,
Kik hajdan itt mulattatok,
A közhelyről oszlojtatok!
Kongatják a harangot:
Úzik már a fársángot!

Fussatok hát, víg napok!
Tíz hete már, hogy vígsággal
Játszodtatok e világgal,
De itt lepnek a papok:
Fussatok hát, víg napok!

Psz! minden táncpaloták!
Úrüljön boros asztalom,
Némüljön meg a cimbalom,
Szünjete meg, hahoták!
Pszt! minden táncpaloták!

Könyvhöz, dáma s gavallér!
Elég volt a sok ördögnek,
Kik belőletek köhögnek.
Itt van, itt a szent pallér:
Könyvhöz, dáma s gavallér!

Itt a bőjt: koplaljatok!
Itt van: s ízetlen olajja
A csókokat majd lenyalja.
Szent ételt is szopjatok:
Itt a bőjt: koplaljatok!

Vége már a nőzésnek,
Kiknek nem jutott házaspár:
Úton-útfélen elég jár.
Csont azoknak, kik késnek;
Vége már a nőzésnek!
Élni kell a bőjtbe is.
Azért aki szép párt lele,

Nem zsiros az - élhet vele.
Kukrikol a csirke is!
Élni kell a bőjtbe is!

Jaj, siessünk, híveim!
Mit érzek? - mi szent szag?
wer da? - -
Jaj! jön, - jön a hamvas szerda!
Béhamvazza szemeim:
Jaj, siessünk, híveim!

Víg lelkek! nem láttok már!
Bár nem láttok: de töletek
El nem válok és véletek
Leszek: s ez így legyen bár;
Víg lelkek! nem láttok már.

Most veszek már maskarát!
Közhelyen nem szabad len-
nem:

Azért álorcát kell vennem;
Hogy ne lásson pap s barát,
Most veszek már maskarát.

S fársángolok véletek,
Rejtőzvéen szent maskarában.
A vallás álorcájában
Negyven napig nevetek
S fársángolok véletek.

Most nyúgodjunk: Ádió!
Pislog a dáma s gavallér:
Beteg, s oda a sok tallér. - -
Majd megjön tán egészsége,
Hervadó kedve s szépsége;
A költség is tán kijő:
Most nyúgodjunk: Ádió!

A Magyar Kultúra Napja: Kölcsey Ferenc: Himnusz, National Anthem	2
L. Simon László: Ady 100	5
Rippl-Rónai József: Ady Endre szemei...	8
Dobos Marianne a Lengyel Köztársaság Lovagkeresztje kitüntetését kapta	9
Sebestyén Péter: Legyártom az életem	10
Cservenka Judit: Felvidéki képzőművész: Szabó Ottó kapta a Szervátiusz Jenő-díjat	11
Sólyomfi-Nagy Zoltán dalszövegei	12
Döbrentei Kornél: Lámpást adott kezébe az Úr - Csűrös Csilla laudációja	13
Debreczi Szidónia Szervátiusz-ösztöndíjas bemutatkozása	14
Csibi Balázs: "Egy töről fakadunk, egy irányba tekintünk" - Interjú Varga Gabriellával	15
A Magyar Széppróza Napja. Jókai Mór: A csillagos szoba - Furcsa kaland (novella)	18
Jókai Mór: Időjóslatok (vers)	19
Lakatos Mihály: Magyar állampolgárság	20
In Memoriam Sass Katalin: Dsida Jenő: A félelem szonettje (vers)	21
Dancs Rózsa: Haikuim Kati halálára	21
Botos Ferenc: Apokrif, Tündérszép, A katedrális (versek)	22
Wass Albert: Látható az Isten (vers)	22
Csibi Balázs: Filmpremier Torontóban: Az '56-os sepsiszentgyörgyi székelyek	23
Savanya István: Teljesség - Wholeness (dalszöveg - Song lyric)	24
Csibi Balázs: Semmelweis-szoboravatás Torontóban	25
Frank Veszely: Modern Man, In Mary Oliver's Vein (poems)	26
Király Ilona: A természet rendje szerint (vers)	26
Kádár Sára Hajnalka: Lányok díszlépésben	27
Dancs Rózsa: "Ifjú szívekben élek..."	28
Tandori Dezső -versek	31

KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE

ISSN 1480-5499

MEGJELENIK KÉTHAVONTA - PUBLISHED BIMONTHLY

Előfizetés - Subscription: CA\$85.00/year Foreign: US\$95.00/year

Elnök - Telch György-George - President

Főszerkesztő:

Telch-Dancs Rózsa - Editor-in-Chief

Főmunkatárs: Varga Gabriella

Munkatársak: Bácsalmási István, Csibi Balázs, Veszely Ferenc

122 Silas Hill Drive, Toronto, ON, M2J 2X9, Canada

Tel.: 647-979-4631

E-mail: rozsatelchdancs@gmail.com

Copyright © Kaleidoscope Heritage Club

A folyóiratot digitálisan archiválja az Országos Széchényi Könyvtár EPA adatbázisa: <http://epa.oszk.hu/01600/01658>www.kalejdoszkop.ca

A KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy Lexikona
helyesírását követi

Első és hátsó borító Csibi Balázs fotó-grafikája

A MAGYAR KULTÚRA NAPJA - JANUÁR 22.

KÖLCSEY FERENC: Hymnus, a' Magyar nép Zivataros századaiból.. Cseke. Januar.22d. 1823

HIMNUSZ

a Magyar nép zivataros századaiból

Isten, áldd meg a magyart
 Jó kedvvel, bőséggel,
 Nyújts feléje védő kart,
 Ha küzd ellenséggel;
 Bal sors akit régen tép,
 Hozz rá víg esztendőt,
 Megbűnhődte már e nép
 A múltat s jövőndőt!

Őseinket felhozád
 Kárpát szent bércére,
 Általad nyert szép hazát
 Bendegúznak vére.
 S merre zúgnak habjai
 Tiszának, Dunának,
 Árpád hős magzatjai
 Felvirágoznak.

Értünk Kunság mezein
 Ért kalászt lengettél,
 Tokaj szőlővesszein
 Nektárt csepegtettél.
 Zászlónk gyakran plántálád
 Vad török sáncára,
 S nyögte Mátyás bús hadát
 Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt
 Gyúlt harag kebledben,
 S elsújtád villámidot
 Dörgő fellegedben,
 Most rabló mongol nyilat
 Zúgattad felettünk,
 Majd töröktől rabigát
 Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
 Ozman vad népének
 Vert hadunk csonthalmain
 Győzedelmi ének!

Szent Korona, 1957. Forrás: Wikipedia

NATIONAL ANTHEM

Translated by Frank Veszely

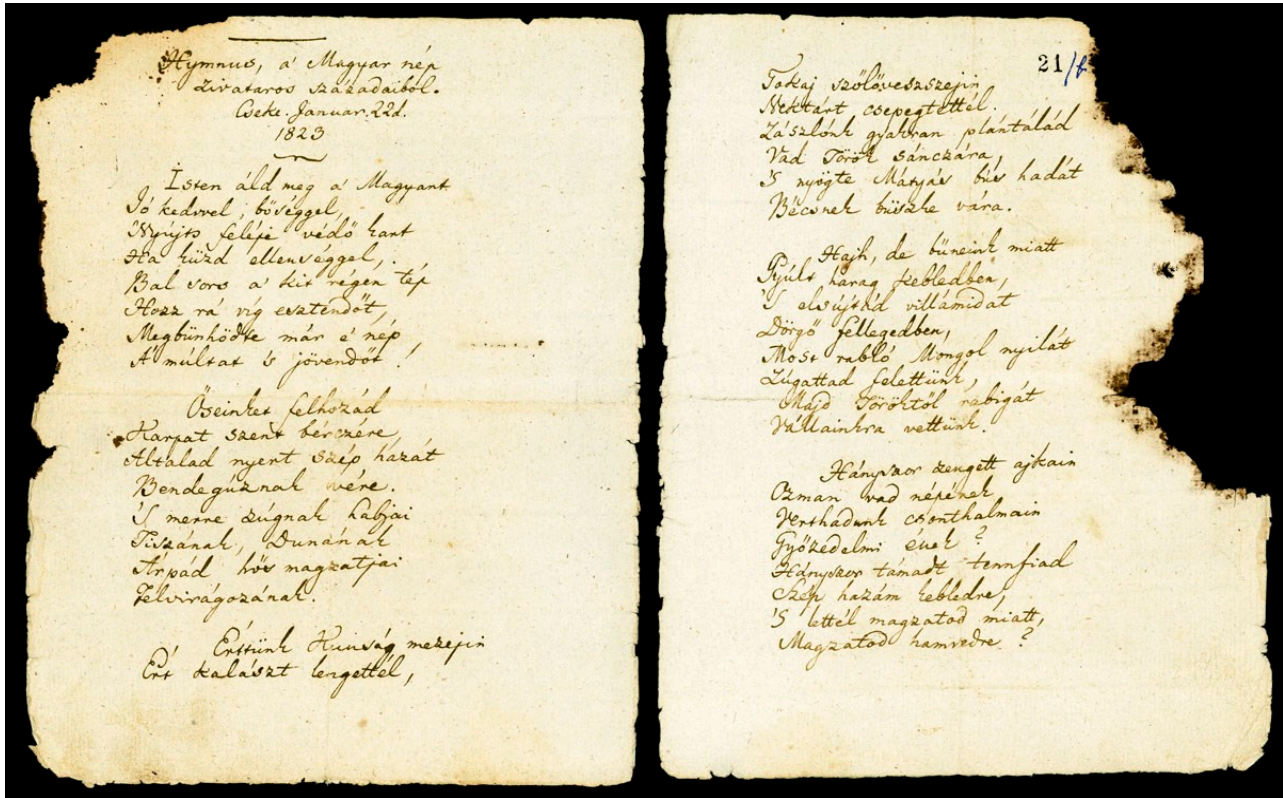
God bless the Hungarian
 With good spirit and plenty,
 Extend your protective arm
 When struggles with emnity!
 Whom ill fate so long have rent,
 Bring on him a merry year:
 This people have long atoned
 For both their past and future.

You've brought in our ancestors
 Through cragged Carpatians,
 Much spilled blood of conquerors
 Well paid for our homelands.
 Where the Tisza's and Danube's
 Stirred waters gently flow
 Sons of Árpád multiplied
 A thousand years ago.

Waves of ripened wheat greets us
 On our fertile plains,
 Dripping nectars gave to us
 Your grapes on Tokay's hills.
 Our flags you have planted oft
 On ramparts of the Turk
 King Mathias raised aloft
 Flags to Vienna's irk.

Ah, but angered by our sins,
 Your wrath we did evoke,
 Midst thundrous heavenly dins
 Your lightning us thus stroke:
 Thieving Mongols' swift arrows
 Were buzzing overhead,
 Turkish yoke added sorrows
 To generations' dread.

How many times Turkish foes
 Sang songs of victory
 Over fallen armies' bones,
 In their wild extasy!

Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám, kebledre,
S lettél magzatod miatt
Magzatod hamvvedre!

Bújt az üldözött, s felé
Kard nyúlt barlangjában,
Szerte nézett s nem lelé
Honját e hazában,
Bércre hág és völgybe száll,
Bú s kétség mellette,
Vérözön lábainál,
S lángtenger fölette.

Vár állott, most kőhalom,
Kedv s öröm röpkedtek,
Halálhörgés, siralom
Zajlik már helyettek.
S ah, szabadság nem virul
A holtak véréből,
Kínzó rabság könnye hull
Árvák hó szeméből!

Szánd meg Isten a magyart
Kit vészek hányának,
Nyújts feléje védő kart
Tengerén kínjának.
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Mebűnhődte már e nép
A múltat s jövődőt!

How often at your son's hands
Our country would suffer,
the pursuit of selfish ends
Would end the pursuer?

Hid the refugee, toward
Him only the sword reached
In his home the homeless ward
For his own homeland searched.
To craig climb, valley descend,
Doubt, worry beside him -
Pools of blood his feet ascend,
Seas of flames above him.

Castle stood, now rubble heap,
Cheer, happiness took flight -
Death rattle and wailing weep
heard instead in dark nights.
Ah, freedom will not blossom
From spilled blood of the dead,
Fervent tears of orphaned son
Fall on the enslaved's head.

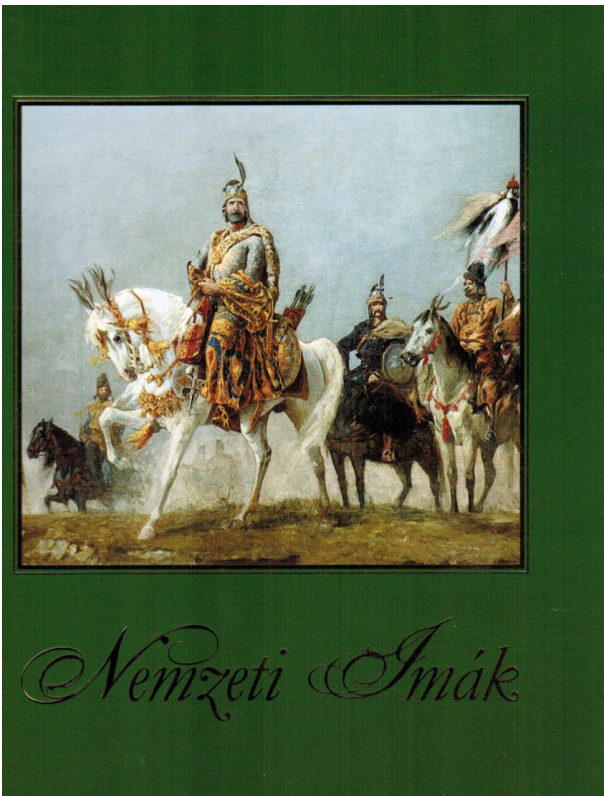
God, pity Hungarians,
Danger-tossed once again,
Extend to them guarding arms
On the sea of their pain!
Whom ill fate so long have rent,
Bring on him merry year:
This people, past and present,
Atoned their past, future.

Az Országos Széchenyi
Könyvtár által közzétett
eredeti kézirat

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A torontói *Kalejdoszkóp* folyóirat kiadója, a Kaleidoszkóp Hagyományörző Klub, valamint szerény szerkesztősége nevében Dancs Rózsa főszerkesztő, Telch György kiadói elnök és Varga Gabriella főmunkatárs hálás szívvel köszöni mindazon támogatók önzetlenségét, akik lehetővé tették, hogy a kétnyelvű kéthavi lap megalapításának huszadik évfordulója alkalmából, 2018-ban a kanadai jubileumi ünnepek résztvevői is ajándékot vehessenek át, mégpedig a *Nemzeti imák* című, szívünknek nagyon kedves kiadványt, 7. oldalánál, a Magyar Himnusz szövegénél egy „Húszéves a Kalejdoszkóp magyar–angol kulturális folyóirat – Gratulálunk!” feliratú, Csibi Balázs KCSP-ösztöndíjas által az alkalomra tervezett könyvjelzővel. Őszinte köszönetünket fejezzük ki az ötletgazdáknak, az ötletek megvalósítóinak, és különösképpen köszönjük a támogatóknak, hogy kerek születésnapunk apropóján az óhazák nevében a *Nemzeti imák* című kiadvánnyal lepték meg lapunk számos régi és leendő olvasóját, nekik ilyen fontos és kifejező szimbólummal kedveskedtek. Isten fizesse a füzetet kiadó, pusztaszeri Excenter-Demo Stúdió Kft, a lakiteleki Népfőiskola Alapítvány, valamint az Európa több országában jelenlévő Jakab Antal Keresztény Kör hozzánk való jóságát, irányunkba tanúsított nagyvonalúságát! Sok sikert kívánunk további munkájukhoz!

Excenter-Demo Stúdió Kft., Pusztaszer

A nagymúltú – 1986-ban indult – kereskedelmi és reklámszolgáltató vállalkozás számunkra legfőképpen az idén 15 éves *Csíkсом-lyó Magazin* és Tari Márta mézeskalácsművész kiadójaként lehet ismerős, ám a székelyek híres búcsújáróhelyéhez kapcsolódó kiadványain kívül más nemzeti és keresztény tartalmú, történelmi témájú, oktatás, ismeretterjesztés célú foglalkoztatóeszközökkel, társasjátékokkal is rendre megépik

vásárlóikat. Szakemberek e mellett fényképezés, filmkészítés terén éppoly magas színvonalú szolgáltatást nyújtanak, mint amit az egyedi reklámtárgyak tervezését és kivitelezését illetően tapasztalhatunk részükről. A cég ügyvezetője, Gulyás László régóta nagyra becsült, jó barátunk. Munkájuk egyik szeletéről, Tari Márta művésznőről és alkotásairól itt tudhatunk meg többet: <https://mezeskalendariium.webnode.hu/>.

Népfőiskola Alapítvány, Lakitelek

A Lakiteleki Népfőiskola fenntartásának és működtetésének hátterét képező civil szervezet célja nemzeti kulturális örökségünk megőrzése, ápolása, továbbfejlesztése és oltalmazása; a felnövekvő magyar nemzedék erkölcsi, szellemi és testi gyarapodásának elősegítése; a társadalom önszerveződési formáinak minél szélesebb körű kiteljesedése és elterjedésének népfőiskolai módszerekkel való támogatása. A kuratórium elnöke, Lezsák Sándor esztendőök óta a legtiszteltebb együttműködő partnereink közé tartozik, ahogy a Népfőiskola keretén belül működő Antológia Kiadó és annak ügyvezető igazgatója, Agócs Sándor is. Az Antológia Kiadó jelentette meg 2014-ben Dancs Rózsa *Pokoljárás*, 2017-ben pedig az *Add tovább a lángot!* című kötetét. A Lakiteleki Népfőiskola honlapja itt érhető el: <http://www.nepfolakitelek.hu/>.

Jakab Antal Keresztény Kör, Gyergyószentmiklós–Budapest–Linz

A hitvalló gyulafehérvári megyéspüspök, Jakab Antal nevét viselő, a magyarországi egykori polgári körökhöz hasonlóan működő Jakab Antal Keresztény Kör 2010. március 13-án alakult. Tagjainak többsége Erdélyben, Magyarországon, Ausztriában és Németországban él. Több mint húsz könyvkiadvány fűződik a nevükhöz, világszerte több száz könyvbemutatót, filmvetítést, kiállítást, konferenciát, emléktábla-avatást és más rendezvényt szerveztek és tartottak. Az általuk alapított Jakab Antal-emlékdíjat 2010 és 2018 között 9 alkalommal 17 kitüntetettnek nyújtották át. Társalapító-társvezetőik, Varga Gabriella és Vencser László nem csupán a *Kalejdoszkóp* szerkesztői és olvasói, hanem a kanadai magyarság szélesebb körei előtt is ismertek. Tevékenységük nyomom követhető közösségi oldalukon: <https://www.facebook.com/jakabantaleresztenykor/>.

Ismételten köszönjük mindannyiuknak a támogató gesztust és a megtisztelő partnerséget! Tevékenységükhöz ismételten további szép eredményeket kívánunk!

Kalejdoszkóp

Kigyúlt a mennybolt,
zeng a hadak úja
Csaba királyfi gyűjti táborát,

Szűnik az átok, kiapadt
a kútja,
Szívünkön égi öröm
lángol át.

Hiába zúg már
gyűlöletnek árja,
Megáll a szikla, nem porlik
tovább,

Imánk az Istent újra
megtalálta,
Köszönd ma, népem,
üdvöd hajnalát.

(*Nemzeti Imák* c. könyv hátsó borítójáról)

L. SIMON LÁSZLÓ

ADY 100

Két hete az íróasztalom mellé a padlóra helyeztem Ady bronzba öntött halotti maszkját. Nézegetem, kerülgetem, mint egy földre kiterített halottat. Éjszakánként a vas-kályha pislákoló fénye mellett kibotorkálok a mosdóba, elmegyek a szőnyegen nyugvó test mellett, rá nem taposok, át sem lépek rajta, óvatosan és tisztelettel kerülöm meg, akár a vadász a frissen elejtett nagyvadat. Kísérteties mindez: „Remegve, bújva, lesve, lopva / Nézni egy idegen halottra.”

Együtt van velem Ady hullája. Ady hullája? Micsoda szó ez, pedig így írta Móricz is: „A betegszoba mély csönddel csap rám, sötétből a világosba lépek, mégis megdöbbenés. Emberek állanak, megdöbbenve néznek, fakó emberek, hosszú sovány arc hajlik felém, szólalni nem mer. Fehér hölgy rajzol az ablakban, odanézek, ahova ő néz, s a szívembe ült a valóság, hiszen tudtam, de mégis, ez iszonyú, Ady hullája. Egy merev test a puszta ágyon, mélyen a vaságyon, fekete szegény tetem, egy lepedővel betakarva, a fekete, kendővel felkötött arc, odavetve az ágyra, hidegen, a haja a barna párnán. Borzasztó, tényleg halott.”

Ady arcvonásai, a közelemben képzelt merev test, a szobát betöltő búsmagyar hang – Latinovitsé, ahogy Adyt

szaval –, felkavaró erejű érzéseket vált ki belőlem, ősi ösztöneim, titkolt vágyaim világából. Hiszen Ady a gondolkodás és az érzés költészetével szemben „az ösztönök költészetét írja”, vallotta Horváth János, s „az emberi életfolyamat öntudatlan mozzanatait akarja azon melegiben elfogni s élénk állítani”. Nem is tudnak ezzel mit kezdeni az utókor kritikusai, akik hol az életformáját, emberi gyarlóságát, hol a közéleti munkásságát, téves politikai ítéleteit kéri rajza számon. Pedig egyiknek sincs értelme. Adynak nem a személyes életútja, hanem a költészete a példa, nem emberi gyarlóságából, hanem a szavaiból, mindent elsöprő erejű gondolataiból meríthetünk erőt magunknak. Viszont ez a csodás látomásözön csak áldozatok árán születhetett meg, ahogy Horváth János kifejtette, Adynál a költői inspirációhoz „az ellenőrző tudat elhallgattatása szükséges”. Ennek eléréséhez az egyik eszköz az életforma, az életmód, ám a sok virrasztás, a mámor óriási teher is egyben. „Így élni nem kívánatos, de minden műalkotás életbeli áldozatot kíván. S életet sajnálatosabban, kevesebb szép költeményért senki fel nem áldozott Adynál. [...] »Ezeket a bűnös dalokat« nem dalolhatja olyan, ki az életet »félíg éli«. Az életnek az a másik fele szüli ezeket, melybe józan, magát állandóan fegyelmező ember nem mer, nem akar belemerülni.”

Úgy látszik, még mindig nem jött el az az idő, amikor Ady nagyságát konszenzus övezi, egyelőre nem teljesedett be Pilinszky jóslata, mely szerint az Ady „értékelésében mutatkozó apály előbb-utóbb eltűnik majd”. Pedig fölösleges számon kérni Adyn az életformáját, az erkölcsökhöz való viszonyát, úgy csinálva, mintha botlásai és bűnei bármit is levonnának költészetének értékéből és elementáris erejéből. Horváth János a már idézett, 1910-ben megjelent Ady s a legújabb magyar lyra című alapvető dolgozatában előre vetíti az akkor még csupán 33 éves költő erkölcsi felfogásának megváltozását. Ne higgyük, hogy „a décadence-nak nevezett bizarr keverék eo ipso erkölcstelen, vagy visszataszítandó. Sőt éppen ami benne ősi, ösztöni atavisztikus maradék, ami tehát erkölcsi tekintetben legfenyegetőbb, vezethet ismét mélyebb erkölcsiséghez. Éppen nem csodálkoznám, ha már nemsokára Ady Endre prédikálná a fajszeretet igéit, s még kevésbé, ha – aminek némi jelei már észre is vehetők – a bűnbánat, töredelem, mély s őszinte vallásos megalázkodás zoltárait énekelné.” És valóban, hányszor és hányan merítettünk erőt, kaptunk hitet, s erősödtünk meg nemzetünk szeretetében Ady verseit olvasván.

Éppen ezért értelmetlen napjainkban Ady szemére vetni, hogy saját nemzetét ostorozta, hiábavaló erkölcsi alapon pálcát törni szabadkőműves múltja, téves politikai ítéletei, s Tiszával való vitája felett (akit 1901-ben még „Biharország szeretett reménységének” aposztrofált, 1903-ban pedig ezt írta róla: „Gróf Tisza István nagy tudású, tiszta szemű ember, igazi európeér.” Száz évvel Tisza halála után szerencsére erősen átértékelődött az egykori miniszterelnök negatív megítélése. Ugyanakkor az akkori társadalmi folyama-

toknak, a tömegek csalódottságának az ismeretében kellő távolságtartással kell értékelnünk. A Rohanunk a forradalomba oly sokat citált geszti bolondos szakaszát, melyben egyértelműen benne van a vélt ellenfél nagyságának és történelmi jelentőségének az elismerése is. S persze azok a mai zsunalisztikai produktumok, amelyek a Tisza elleni 1912-es merényletet, majd a későbbi gyalázatos gyilkosságot Ady nyakába akarják varrni, szinte szót sem érdemelnek.) Ady Endre halálának 100. évfordulójához közeledve érezhettük, hogy nagy költőnk kortás ítései úgy vitáznak örökségével, mintha Ady ma is aktív alakítója lenne a közéletnek, mintha életmódjáról, történelmi fel-fogásáról, politikai nézeteiről, valamint magyarságképéről nem folytak volna le alapvető és érdemi polémiák mind az irodalom-, mind a történettudományban. Pedig elég lett volna Horváth Jánost elolvasni, aki szerint „mindennapos dolog, hogy a magyarságot szidják, kisebbitik, gúnyolják, s »kultúremlernek« csak az tartatik a magyarok közül, ki a szidalmazókhoz szegődik, vagy bárgyú udvariassággal tér napirendre gáncsaik fölött. Ady nekik igen nagy nyereség: olyan magyarán bánik el a magyarral, s oly irodalmi hűhó kíséretében, hogy gyönyörűség nézni.” Horváth Széchenyit és Eötvöst hozza fel példának, akikre ugyan igaz volt, s igaz ma is, hogy „csak a múlt legszentebbjeinek kijáró tisztelettel övezi” alakjukat ugyanazon nemzet tagjainak részéről, amelyik nemzetről „sebzőbb hatású, szánalmasabb, s nevelésesebb senki sem festett úgy, mint ők”. Ugyanakkor Széchenyi és Eötvös „nemcsak támadta, hanem szerette is a magyart”.

S lám, az életmű egésze alapján ugyanezt tudjuk elmondani Adyról is. „Ady nemcsak keseregte a magyarságot, hanem alkotta is” – vélte Németh László, aki szerint „a magyar irodalomnak lehetnek nagyobb alakjai, a magyar önismeretnek aligha van mélyebb forrása nála”. Keresztury Dezső, aki Ady halálának huszonötödik évfordulójára írt művében ugyan hosszasan vitatkozik a költő magyarságképével, mégis kiemeli, hogy „amit Ady a magyarság önszemléletének felbolygatása, gazdagítása, átfarmálása s elmélyítése érdekében tett, legnagyobb tiszteletünkre méltó.” Istenem, teszem hozzá én, bárcsak mindenki úgy szeretné a hazáját s nemzetét, ahogyan azt Ady tette, legyen bár „kritikus, osztorozó nemzetszerlem” ez, ahogyan monográfusa, Kenyeres Zoltán jellemezte, mégis mily mély, milyen őszinte, fehrázó erejű, katartikus, fájdalmasan gyönyörű.

Ady bár azt vallotta A magunk szerelme című versében, hogy „De lelkemből más sohasem érdekelte / Fölszánt poeta-ceruzámat, / Csupán Politika és Szerelme.”, valójában Móricznak volt igaza, aki azt írta róla 1930-ban,

hogy „Ady nem volt politikus. Pláne abban az értelemben, ahogy ma már a politika tudomány lett. Ma a tudomány szögezi le, hogy a kis nemzetek a világpolitika függvényei. Még a harminc év előtti ifjúság ezt nem tudta, s aki rájött, hogy Magyarország egy bezárt dzsungel, amelyet csak mesterségesen tartottak abban az illúzióban, hogy ez külön magyar glóbus: az forradalmár volt. Ady nem foglalkozott politikai tudományokkal: ő csak fia volt ennek a lezárt dzsungelnek, ennek a magyar glóbusnak, aki a saját lelkén és testén keresztül érezte meg a szörnyűségét a lefojtottságnak, amiben hazája szenved, s felhördült minden pillanatban, mint egy sebzett vad. Ez a fel-felhördülés, ez volt a politikai költészete.” Móricz szavaival azonosulva nem kérhetjük számon Adyn azokat a tévedéseit, amelyeket az utókor nem ritkán még a hivatásos politikusok esetében is elnézően kezel, illetve sokoldalúan, egymásnak ellentmondóan ítél meg.

Ady hatása megkérdőjelezhetetlen, olyan elevenen él bennünk, ahogyan szinte egyik költő sem, ez alól talán csak József Attila kivétel. Ady aktualitását és érvényességét éppen az adja, hogy soha senki nem volt képes olyan elemi erővel felszabadítani azokat a belső vágyakat és érzéseket, amelyek valahol mélyen mindannyiunkban benne vannak, mint ahogyan ő tette. Halálának 100. évfordulóján éppen ezért nem csupán az olvasók, a magyar irodalom szerelmesei, nemcsak az irodalmi élet aktív tagjai, az állam hivatalos irodalmi intézményének, a Petőfi Irodalmi Múzeumnak a munkatársai, hanem a hatalmon levő magyar politikai elit tagjai is leróják tiszteletüket. Mindannyian tudjuk, világunk összetettsége kizárja az olyan értelmezési lehetőségeket, amelyekben egy művészi, politikusi vagy bármilyen alkotói életút hiba nélkülinek, tökéletesnek, mindenki által teljességgel elfogadhatónak állítható be. Ugyanakkor az emberi élet összetettségéhez, életünk teljességéhez elengedhetetlenül hozzátartozik az a katarzis, amit csak kivételes tehetségek, az Ady nagyságú alkotók képesek korszakokon átnyúlóan, újabb és újabb nemzedékek számára megadni. Ehhez persze az is kell, hogy erőteljesen változtassunk az irodalomtanításunkon annak érdekében, hogy gyermekeink számára is sokat jelentsen a magyar költészet. Ki kell szabadítanunk az életrajzi és a stilisztikai adathalmazok rabságából nemzetünk nagy költőinek életműveit. Fordulat kell az egyetemi oktatásban, a tanárképzésben és az irodalomtudományban is. Milyen igaza van egykori professzoromnak, Kenyeres Zoltánnak, aki legújabb könyvében az irodalom visszahumanizálásáról ír: „Mi a teendő? [...] az irodalomról való vélekedést (az ennek a vélekedés-korpusznak a szcientizmus nevű fekete lukba zuhanása előtt) el kell menteni a szépirodalom

felségterületére. Át kell lépni ezt a határt. Ne elvont tudományt csináljunk a művészetből. Próbáljunk meg a művészetről elnevezések nélkül gondolkodni, próbáljunk meg a gondolkodást – szemben Heidegger véleményével – igenis elmenekíteni a költészetbe, úgy, ahogy Hölderlin írta: »... dichterisch wohnet der Mensch...«. Próbáljunk meg visszahumanizálni az irodalomról való vélekedéseket, vissza a szubjektivitást is magában foglaló, társalgási értékmezőbe az eldologiasodott, kívülséggé vált objektivitás elől.”

Ha ez sikerül, akkor talán Adyval is elfogadóbbak, megértőbbek leszünk. Utólag sem várjuk el azt tőle, amire mi sem vagyunk képesek. S közéleti emberként megértjük, amit Kenyeres Zoltán oly sokszor elmondott, hogy miért is fontos Ady kevésbé ismert verse, A ló kérdez, s nem sértődünk meg a benne levő jogos (ön)kritika aktualitásán, sőt még képesek is vagyunk meglátni a szépséget a mi ellentmondásos, sajtóságos, sírva vigadós, lelki értelemben is kelet és nyugat között megrekedt magyar valóságunkban. Mert rettenetes szép, fájdalmasan nagyszerű ajándék magyarnak lenni.

Lovamra patkót senki nem veret,
Be szerencse, hogy senki sem szeret:
Döcögök, lógok követlen úton
S hogy merre megyek, nem nagyon tudom.

S a rossz úton, mert minden ellovan,
Felüti néha fejét a lovam
És megkérdi, míg szép feje kigyúl:
Hát mi lesz ebből, tekintetes úr?

*(Elhangzott Nemzeti Sírkertben, Ady Endre sírjánál
2019.január 27-én)*

Rippl-Rónai József Ady Endre pasztellképe a a Rippl-Rónai Múzeumban. (Fotó: kapos.hu)

ADY ENDRE

AZ ÚR ÉRKEZÉSE

Mikor elhagytak,
Mikor a lelkem roskadozva vittem,
Csöndesen és váratlanul
Átölelt az Isten.

Nem harsonával,
Hanem jött néma, igaz öleléssel,
Nem jött szép, tüzes nappalon
De háborus éjjel.

És megvakultak
Hiú szemeim. Meghalt ifjuságom,
De őt, a fényest, nagyszerűt,
Mindörökre látom.

ADY ENDRE

ŐRIZEM A SZEMED

Már vénülő kezemmel
Fogom meg a kezedet,
Már vénülő szememmel
Őrizem a szemedet.

Már vénülő kezemmel
Fogom meg a kezedet,
Már vénülő szememmel
Őrizem a szemedet.

Világok pusztulásán
Ősi vad, kit rettenet
Űz, érkeztem meg hozzád
S várok riadtan veled.

Nem tudom, miért, meddig
Maradok meg még neked,
De a kezedet fogom
S őrizem a szemedet.

ADY ENDRE SZEMEI

- Rippl-Rónai József
visszaemlékezése -

Ady Endre festői szempontból nézve is nagyon érdekes jelenség volt. Szemei nemcsak azért voltak szépek, mert feketék, mint a bogár, de azért főleg, mert álmos nézése mély és szerelmes, oly sokat mondó, hogy merem állítani, ha csak a szemeit rajzoljuk is meg, már egy igen hasonló Adyt

kapunk. Én, mikor festettem, legtöbbit a szemét néztem, - erre fektettem a fő súlyt. Évekig beszélgettem ezekkel a nagyérzésű, okos szemekkel. Mindent kiolvastam belőlük, a költőn kívül a legjobb embert, a gögös mokány legényt, a széthulló magyarság tragikus szimbólumát, akinek különös egyénisége fenségességet árult el, mást, nagyot, nagyobb embert, mint bárki korunkban. Sokat elmondó szemei voltak az én Bandi barátomnak - sokat beszéltek nekem Párizsról és az itthoni életből is igen sokat meséltek el, egész légióját a megtörtént és megtörténendő dolgoknak. Szemében benne volt az egész ember, a sokszor megsebzett, az igazságtalanul megbántott. Kiolvastam ezekből a bársonyos, füstös, lusta szempillájú szemekből a nagy lenézőt, a lekicsinylőt. Csak a szája formája, a nagyon vastag, túl nagy nyelve volt még ennyire kifejező, különösen, ha elítél valakit, ami egyébként sokszor előfordult nála.

Egész pontosan visszaemlékszem utolsó napjaira. Nem tudom elfelejteni a képet, amikor szegény, beteg barátom az ágyban feküdt - takaróján vastag újságtakaróval - s az olvasásból felnézett és meleg üdvözléssel rám csillantak szemei. Éreznem kellett, hogy jó barátok vagyunk. Csak jó vártatva következett: "Mit csinálsz Jóska? Hogy vagytok? Mit csinál Lazarine?" és aztán: "és egyszer már megint együtt kellene vacsoráznunk, csak magunkban - ugye?" - Akkor, nekem dedikálta utolsó könyvét, s talán ez volt utolsó dedikációja. Felkelt, íróasztalához ült, tollat vett a kezébe és írni kezdett, de megkért, hogy legyek türelemmel és elnézéssel, mert már az írás sem megy úgy, mint kellene.

Tudjuk azt, hogy végül megbénult a keze is, előbb a nyelve, úgy hogy nagy nehezére esett a beszéd. Folytatólagosan, nagy stációkkal, hebegve mondta el bajait, utolsó betegállapota okait. Ez - sajnos - engem közelebről érintett. A megbeszélte vacsora után ugyanis kissé pityókásan kikísért bennünket és visszamenet elcsúszott, nekiesett a tűzhelynek. Később pár nap múlva, kitűnt, hogy betörte egyik oldalbordáját, ami elősegítette a végét. Pár hét leforgása után meghalt. Örökké él. *(Nyugat, 1923. 23. szám)*

ADY ENDRE

MERT MÁSOKÉRT CSATÁZTAM

Oláh Gábornak küldöm.

Tervek fogytán, hitek apadtán,
Mikor immár hamut se hintek
S nem kezdhettek már új »megint«-et
Kínszenvedő utamnak végén
Keresgélőn visszatekintek:
Óh, multam, adj egy szalmaszálat.

Készül az ár halott fejemre.
S az Élet, hajh, komoly ajándék,
Adja hozzánk áldott aránkként
A házasító nagy Természet.
Volt-e bennem legalább szándék
Áldottan hagyni az arámat?

Akartam-e szent indulatban
Feledni magam kis személyét,
Hogy majdanta boldogan éljék
Életüket jövődő mások?
Akartam-e a titkok mélyét,
Hogy önmagamnak fittyet-hányjak?

Látom magam ifjú csatákban,
Amelyekben én voltam minden,
Forró, bolond, bő ereimben
Vérem csupán magamért tombolt,
Mint egy földi, kárhozó Isten,
Úgy vívtam a hiú csatákat.

S látom magam magam tagadva,
Eldobva minden hiúságot,
Fehér lovagként mint csatázok
Meg se született milliókért,
Voltam nem ismert, megalázott,
De a lelkeim ujjongva vágat.

Óh, Élet, én nem csaltalak meg,
Nem csaltalak meg mégsem, mégsem,
Volt száz termékeny szívverésem
S nem faragott versek és képek,
De néhánykori fehérségem
Mondnak vétót majd a nagy árnak.

Hogy nem hittek szavamnak, még jobb,
Mert így fehérebb minden tettem,
Mert így gyönyörűbben szerettem:
Tudtam azoknak szépen adni,
Akiktől önzőn mitse vettem:
Éltem, mert néha éltem - másnak.

DOBOS MARIANNE A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG LOVAGKERESZTJE KITÜNTETÉST KAPTA

A lengyel Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetést az ünnepséget előkészítő Jerzy Snopek nagykövet úr őccexcellenciája közbejött betegsége miatt helyettese, Malgorzata Radwan-Vass adta át a következő laudációval.

Dobos Marianne – magyar író, aki évtizedek óta a Holokauszt elől megmentett zsidók és megmentőik történetével foglalkozik. Könyveiben gyakran találkozhatunk olyan hősiességű lengyelekkel, akik a II. világháború alatt zsidókat mentettek meg. Nyugodtan mondhatjuk, hogy Dobos Marianne úttörő volt ezen a téren, mert ő volt az első itt Magyarországon, aki ezzel a témával ilyen mélységben kezdett foglalkozni még a 80-as években. Ez azért is különösen fontos, mert ezt a témát akkor még tabunak tekintették nagyon sokan. Köszönöm, hogy a Lengyelország számára olyan fontos témával foglalkozik és törli a hibás memóriakódokat azzal, hogy a lengyelek igazi cselekedeteit mutatja meg a zsidómentések során a II. világháborúban! Figyelemre méltó, hogy erről a témáról több mint 20 könyve szól!

Dobos Marianne az egész életpályája során az igazságot próbálta keresni, megtalálni. Egy olyan igazságot, amelyet Pilinszky a következőképpen írt le:

Az igazság sose lehet türelmetlen vagy támadó, és sose irányulhat senki ellen. Tartalmára hogyan is cáfolhatna rá természete? Győzelme a szelídekre vár és a türelmesekre.

Mennyire aktuálisak ezek a szavak ma, amikor Dobos Marianne eddigi életútját tekintjük át!

Művei azért autentikusak, azért elgondolkodtatók és azért készítenek reflexióra, mert az emberek valódi sorsát kutatják, nincs bennük egy csepp hamisság sem, csak a tiszta igazság.

Az ő művei azonban nem csak az előbb felsorolt értékekkel rendelkeznek. Dobos Marianne az irodalmi, nyelvi és a történelmi részletekre való különleges odafigyelésével mutat rá arra, hogy a nehéz és véres 20. századi történelem viharában mennyire tartós és szoros kötelék volt a lengyelek és magyarok között. Bizonyítékát adja a lengyel-magyar szolidaritásnak – annak legtisztább és legnemesebb értelmében. Erről boldog Jerzy Popiełuszko atya a következőket mondta:

A szolidaritás az a szívek, az ész és a kezek egysége, melyek eszményképekben gyökereznek és képesek a világ megváltoztatására.

Köszönöm szépen a két nemzet közötti kapcsolat építését és erősítését!

Dobos Marianne műveiben nagyon sok teret szentelt a lengyel katolikus egyház szerepének a zsidók megmentésében, sokat foglalkozott a lengyel szentekkel is. A nyomozó kíváncsiságával keresi azokat a – még ismeretlen – egyházi embereket, akik

különleges cselekedeteikkel hívták fel magukra a figyelmet. Ezzel hiánypótló tevékenységet végez. Erre példa a Wojciech Topoliński atyáról szóló műve, melynek címe *A mezítelen Lázár feltámasztása* (Joanna Urbanska fordításában: *Wskrzeszenie nagiego Łazarza*).

Tiszteletre méltó Dobos Marianne igazsághoz való ragaszkodása, mély meggyőződése, hogy végig jó úton jár. Ehhez egész életében hű volt, az évek nem változtatták meg hozzáállását. Azt hiszem, ezt legjobban ismét egy Pilinszky idézettel lehet érzékelteni:

*Amiként kezdtem,
végig az maradtam.
Ahogyan kezdtem,
mindvégig azt csinálom.*

Fotók: Kabdebó János

SEBESTYÉN PÉTER

LEGYÁRTOM AZ ÉLETEM

Születésnapja alkalmából drótpostán köszöntöttem egyik ismerősömet, aki kedvesen visszaválaszolt, valahogy így: 300-at terveztem, ebből Isten segedelmével sikerült 71-et legyártani, de néha csak húsznak érzem magam. Azt kívántam neki: bízd az Úrra!

Mosolyogtam válaszában, aztán elkomorodtam. Valóban így vannak sokan, köztük keresztények is: mintha ők lennének az életük urai. Ők találják ki, ők írják életük kottáját, ők menedzselik, ők csinálják, készítik, építik, alakítják, igazítják, hála a géneknek, a gyógyszeriparnak és az orvostudománynak. Legalábbis úgy tesznek, úgy gondolkodnak, úgy állnak hozzá, mintha így lenne. Ez az egész nagy projekt belőlük indul ki, Isten legfeljebb vonalbíró a pálya szélén. Mi ez, ha nem keresztény mázzal leöntött ateizmus? Az ateista pont azért az, mert ki nem állhatja, ha valaki rajta kívül rendelkezik életével. Mert ha Isten teremtette a világot, akkor „előbb” van, mint az ember. És ez eléggé idegesítő, zavaró tényező. Ezt tiszta ésszel ki lehet, és ki kell iktatni.

Mert ha az ember teremtmény, akkor nem szabad. Márpedig az az igazi szabadság, mondják, ha mindent én hozok létre: alkotásaimat, a természetet, az istent is, akár több istent is, ha szükségeltetik. Úgy képzelik el a teremtést is, mint valami gyártást. Sőt azt mondják, a világ gyártja önmagát, ezért nincs is szükség Istenre.

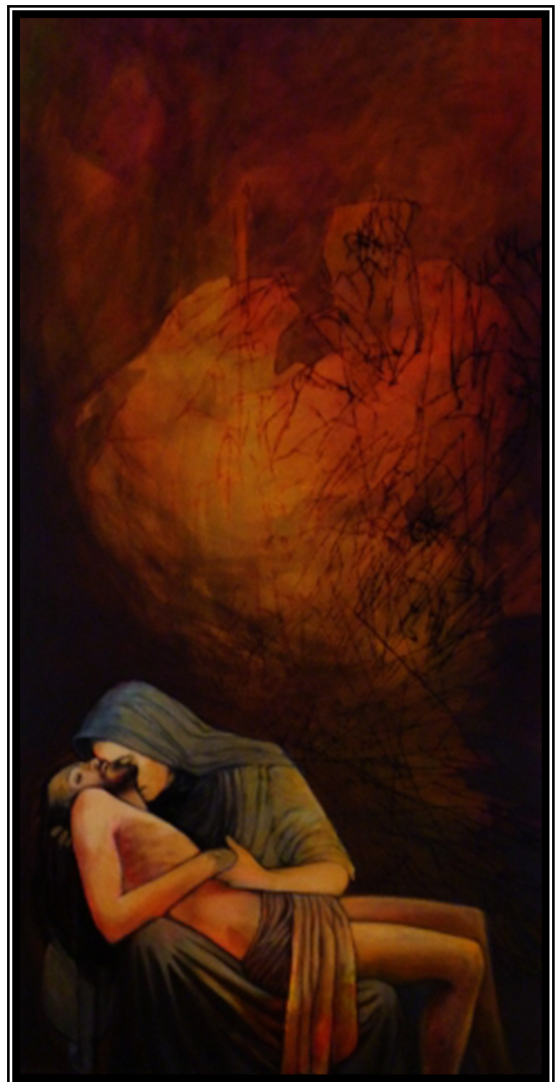
Csakhogy amit Istenről a keresztény filozófiában és teológiában állítunk, – ti., hogy mindenható, mindentudó, örök –, az nem adhat okot nekünk a „feltékenységre”, azt nem elveszi tőlünk..., azzal nem „kisebbít” minket, hanem ellenkezőleg: felemel. Ezért van méltóságunk. Ezért vagyunk a teremtés koronái. Mindez az Ő szeretetéből fakad. Nem erőből, nem hatalomból, nem magamutogatásból teremtett, nem uralkodni akart rajtunk, hanem „csak” szeretni. Ezt ismeri fel alázattal a keresztény. A maga bűneiben, a másakra szorulásában, a teremtett világ csodáiban, egyáltalán abban, hogy ő is a szeretet kegyelmi forrásaiból táplálkozik. Abból él. Ez inspirálja a hálára, a viszonzásra. Hogy ő is továbbadja szeretetét. Szeretetből fakaszt életet az anyagban. A szabadságát is ez adja. A nagybetűs Szeretet az, aki szabadon engedi, hogy eldönthesse: mi a jó és a rossz, hogy a rosszat elutasítsa, mert csak a jó táplálja az életét.

A szeretet semmit sem gyárt, csak ad, elfogad, szétárad, éltet. Ezért tett minket is az anyagvilág – az egész teremtett világ – felelős kezelőivé. És szeretetünkkel, amely belőle árad felénk, ránk, belénk és rajtunk keresztül a világra, mi is a Teremtő munkatársaivá válunk. Szeretetünkkel újáteremtünk egy kapcsolatot, megmentünk egy barátságot,

kihozzuk a gengszterből a szentet. A szeretet segítségével találjuk meg a helyes arányokat önmagunk és mások között.

Évekkel ezelőtt Párizsban a Saint-Severin templom papjai és hívei ebédet szerveztek a kerület bűnözőinek. Francois Varillon írja: Csodálatos volt látni, ahogy ezek a nehézfiúk hogy elérzékenyültek, mennyire meglepődtek azon, hogy őket egyáltalán valaki szereti és számon tartja – emberszámba veszi. S ezek a gazfickók ettől újra „életre kelttek”... Mert a szeretet, mint Isten: a semmiből teremt. Ezt érzi a rákos beteg, akit nem írnak le szerettei, egy drogos fiatal, aki elcsatangolt, de hazaérve befogadó otthonra talál, egy házastárs, akit fokozatosan eldobtak, mellőztek, mert kihűlt a szeretet közöttük, de aztán mégiscsak győzött az irgalom, egy lezüllött családapa vagy családanya, akit a szeretet ment meg attól, hogy az utcán hanyódjék.

A szeretetet nem lehet (le)gyártani, a gondolatot sem. Az a Lélek gyümölcse, kegyelem. Tűz, mely az isteni tűzről belekap a lelkünkbe. Ezt nem mi gyártottuk. És addig élünk, amíg ez a tűz bennünk lángol.

Szabó Ottó alkotása

CSERVENKA JUDIT

FELVIDÉKI KÉPZŐMŰVÉSZ: SZABÓ OTTÓ KAPTA A SZERVÁTIUSZ JENŐ-DÍJAT

Minden úgy kezdődött, mint a Szervátiusz Jenő-díjat átadó ünnepségeken évek óta: a budavári Hilton szálló egyik elegáns különterme, az érkező vendégek esti öltözéke, az őket kedvesen fogadó Szervátiusz Klára, a Szervátiusz Alapítvány elnöke, aki egyszerre figyel az est szereplőinek ülésrendjére, de arra is, hogy a hamar benépesülő terembe újabb széksorokat hozzanak. Minden ugyanúgy, mint az előző években, de mégsem: fájdalomosan hiányzott az alapító: Szervátiusz Tibor szobrászművész, akitől idén május 15-én vett végső búcsút a nemzet.

Köszöntő beszédét órá: egy legendás kor, legendás művészére emlékezve kezdte Szervátiusz Klára, majd megrendültségét leküzdve beszélt arról, hogy a magyarságot megtartani akarókat ünnepeljük évről évre, immár 15. alkalommal. Szervátiusz Tibor 2003-ban hozta létre az alapítványt és a díjat, édesapja, Szervátiusz Jenő születésének 100. évfordulóján azzal a céllal, hogy ráirányítsa a figyelmet a Kárpát-medencében született, a nemzeti kultúra gyökereit, megtartó erejét felmutató képzőművészeti alkotásokra és alkotókra. Fájdalmas, hogy immár nemcsak az apa, hanem fia is csak műveikkel vannak köztünk, de ezek a művek összetéveszthetetlenül magyarok, ahogyan a Múcsarnokban rendezett kettős kiállításukon Temesi Ferenc író jellemezte munkásságukat: „Jenő a szolgálattevő, Tibor a megtartó.”

Ilyen magyarságot szolgáló, értékeit felmutatni tudó művész a felvidéki Szabó Ottó, akinek munkássága a legtágabban értelmezett képzőművészet minden területére kiterjed: a szakrális festésztől a számítógépes grafikáig, a tipográfiától a belső építészetig, és akkor még nem szólunk a kulturális szervezőmunkájáról és a tehetséggondozásról. Minderről részletesen beszélt méltatója, Kovács Ágnes, a Rozsnyón született és Kassán tanító Szabó Ottó felesége. Első pillanatra meglepő volt, hogy nem egy művészettörténész vagy művész társ mondja a laudációt, de – mint Szervátiusz Klára megjegyezte – ki ismerhetné jobban ezt a sokrétű tevékenységet, mint a művész életének és munkásságának társa. Kovács Ágnes a legtöbbet foglalkoztatott felvidéki művésznek mondta Szabó Ottót, és mintegy igazolta a különböző alkotások felsorolása is. A dióspatonyi templom 14 stációjával kezdődött Szabó Ottó kapcsolata a szakrális művészettel, és a 2012-ben felszentelt restei Rózsafüzér Királynője templomban már nemcsak a stációk fűződnek a nevéhez, de az egész templom-

belső, még az orgona is az ő tervei szerint készült. Szabó Ottó egyik alapítója volt 25 éve a Rovás Művészeti Társulának Kassán, amelynek célja kiállítások, előadások, kiadványok, konferenciák révén fórumot adni a képzőművészeti és kulturális életnek, de elsősorban a fiataloknak. Az alkotások sorához hasonlóan impozáns volt a díjaké, melyek közül a 2010-ben kapott Pro Kultúra Hungarica-díjat, a 2014-ben átvett Magyar Érdemrend lovagkeresztjét és 2015-ből a Rovásért kiérdemelt Magyar Termék Nagydíjat említjük. Kovács Ágnes idézett a Szabó Ottó 50. születésnapjára készült könyvből, arról, hogy hite segítette át élete nehéz pillanatait. Kereső alkatnak nevezte férjét, és ami a legfontosabb: közösségi művésznek. Szervátiusz Klára azzal adta át a díjat Szabó Ottónak, hogy aki ilyen sokat adott a hazának, érezze: kap is a hazától szeretetet és megbecsülést.

A Szervátiusz Jenő-díjat 2005 óta felváltva kap művészettörténész, illetve újságíró a magyar művészet bemutatásáért, illetve a magyar identitástudat erősítéséért. Ezúttal Csűrös Csilla rádiós újságíró, szerkesztő-riporter vette

át a kitüntetést, a nemzeti kultúra értékeinek következetes, értő felmutatásáért, népszerűsítéséért végzett magas színvonalú újságírói munkásságáért. Döbrentei Kornél költő a tőle megszokott szenvedéllyel elmondott, költői képekben is gazdag méltatásának középpontjába azt a küzdelmet állította, amelyet Csűrös Csilla műsoraival, riportkönyveivel, minden nyilvános szereplésével vív a sötétség hatalmai ellen nemzeti értékeink védelmében. Hallgatóinak tábora biztos lehet abban, hogy akiket riportjaiban kérdez, a maguk területén ugyanezzel a szándékkal végzik tevékenységüket.

A harmadik díjat Sólyomfi-Nagy Zoltán táltos regős tanító az ősi magyar hagyomány, az ősi szellemi kultúra őrzéséért, megismertetéséért dallal, verssel, tanítással végzett áldozatos munkájáért kapta. Méltatója Sinkovits-Vitay András színész volt, akit 20 éves barátság fűz a kitüntetethez, akivel együtt vallja, hogy az ősök tisztelete és követése a fontos, és az út, a létra, amely az égbe visz. Az ősi tudás megszerzése, az ősi mesterségek megőrzése olykor nehéz, de továbbadni kötelesség. Mindarról, amit a régi barát méltatásában elmondott, a hallgatóság a díjátadó ünnepség folyamán többször is meggyőződhetett, ugyanis mind a beköszöntő után, mind egy-egy kitüntetés átvételét követően Sólyomfi-Nagy Zoltán és Keresztes Nagy Árpád előadásában hallhattunk ősi magyar dallam- és ritmusvilágot idéző énekeket.

Végül egy új díj, pontosabban: tanulmányi ösztöndíj átadására került sor, amelyet Szervátiusz Tibor emlékére alapított özvegye azzal a céllal, hogy egy-egy évig segítsen egy tehetséges, rászoruló művészeti középiskolásnak vagy egy pálya-

tehetséges, rászoruló művészeti középiskolásnak vagy egy pályakezdő képzőművésznek.

Az első ízben oda ítélt díjat Debreczi Szidónia sepsiszentgyörgyi diák vehette át, aki a várostól 10 kilométerre fekvő Kálnokról jár be naponta az iskolába, és beteg édesanyjáról gondoskodik kitűnő tanulmányai mellett. Az ünnepség – amelyen számos közéleti személyiség, művész vett részt, például Szvorák Katalin, Duray Miklós, Dörner György – koccintással ért véget: a kitüntetettek az átadók egészségére, de legfőképpen a díjak nevét viselők emlékére.

Szabó Ottó alkotása

SÓLYOMFI-NAGY ZOLTÁN

ÍMA

Köszönjük jó Urunk
hogy velünk maradtál
testünknek, lelkünknek
ételt, italt adtál

Lélekvesztő ártól
épségben megóvtál
szerető hitedben
minket megtartottál

SÓLYOMFI-NAGY ZOLTÁN

SZERETEM, AHOGY HALLGATSZ

Szeretem, ahogy hallgatsz...

Olyankor az örök óceán
bölcs csendje csendül
csukott ajkaidon át,
nyugtatva úzótt lelkem
forrongó álmofonalát.

Szél csitul

s rámsimul a megérkezés
mézédés nyugalma.

Derekad átfonom,

mint hullámzó nádasban megbúvó
rigó tollait a hajnali köd.

S Te átfonod lelkem
a jelenlét legsűrűbb erejével.

Szeretem, ahogy hallgatsz,
mert akkor szívem ritmusa
egy a Föld dobbanásával,
s a pillanat végtelen kútjában
me gláthatom Istent.

(2010.02.24)

AZ ÉJ TOVA TÚNT

Az éj tova tűnt
Vörösen kél a Nap
Új fény születik
Lángoló pirkadat

Szállok szabadon
Hetedik égen túl
Nimród nyila visz
Felröpít égi húr

Szívem kinyitom
Hevítsd át Tengri Úr
Kék ég elborít
Végtelen rám simul

Nincs már félelem
Hatalom, kétkedés
Eltölt bizalom
Éntelen ébredés

Szárad arcomon
Tisztító zivatar
Otthon öléből
Szélvihar kitakar

Minden bennem él
Mindenhol ott vagyok
Létem születő
Csillagként felragyog

Sólyomfi-Nagy Zoltán és Keresztes Nagy Árpád

DÖBRENTEI KORNÉL

LÁMPÁST ADOTT KEZÉBE AZ ÚR CSÜRÖS CSILLA LAUDÁLÁSA

Szervátiusz Klára, Döbrenței Kornél

„A Fénynek értéket ad a sötét” - erősíti meg az ógörög ősdialektika nyomán keletkezett szép költői megállapítást Csűrös Csilla egyik önvallomásában, amely egyben rávilágít életcéljára. A sötétség felkészített hatalmai - márpedig azok vannak bőséggel - elleni küzdelem kitartó vállalására. Ki merné tagadni, hogy ez a huszadik század közepétől mindmáig nem egy kisstilű, kockázat nélküli célkitűzés, hanem egzisztenciális, morális próbatétel.

„A Magyar Rádió mikrofonját a Ház „fura ura” 11 éve kiütötte a kezemből, de toll helyett - klaviatúra és kamera valamelyest pótolja nem szűnő hiányérzetemet... Mert fontosnak tartom megosztani értékes emberek értékes gondolatait másokkal” - vallja egyhelyütt Csilla, és cselekszi immár 35 éve sok helyütt, szellemi kihívásokat jelentő téreken. A családi háttér megalapozott bázis ehhez a küzdelemhez. Gyerekek, szerető férj a háta mögött, aki ráadásul maga is belevetette, -veti magát a tusába. Németh Miklós Attiláról van szó, aki - tudjuk -, nem éppen elhíresült becenevéhez mérten - NÉMA - vélekedett a Vasárnap Újság hangoldalain közállapotainkról akkor is, amikor az ég dörgött, a vihar zengett. Ébresztőt hirdetett, hogy látva lássatok. Főként azok számára, akiknek volt, van fülük a hallásra, szemük a látásra. Utóbbiak a magyarság búzaszemei. Az örlet a malomkövek közül kilát. Mert a setét erőknek évszázadok óta itt állomásoznak hadai és nem magyarul artikulálnak.

Nem úgy, mint például Szervátiusz Jenő és Tibor. Vagy, mint a maradék élők élén Szervátiusz Klára úrasszony.

„Ahogy szaporodnak a halottaim, úgy tudatosulnak a tőlük kapott útravalók is” - mondja Csűrös Csilla. Nemes törekvéseiben nagyszerű, tiszta, kiemelkedő erkölcsiségű halottak támogatják, irányítják a még méltó hadrafoghatók közelségébe. Hősi halottunk volt már elég: okos, bátor, tettekre kész hősi élőkre van szükségünk. Csilla úrasszony a világ világosságát képviselve mindezt felismerte és elindult egy máig tartó toborzó, integráló körútra

a magyar honban, hogy fellelje - Palágyi Mária kifejező könyvcímével - a Fényvivők táborát. Hogy milyen hatékonyan, meggyőzően bizonyítják interjúi, beszédei, rádiós, tévés műsorai, könyvei. Bár a gonosz felkészítésben, felszereltségben, prekonceptióban, túlerőben van - mindig is abban volt -, Csűrös Csilla munkásságának köszönhetően egyre nagyobb, több szellemi, erkölcsi ellenerőt vagyunk képesek kiállítani, de még mindig nem eleget.

Mihamarabb ki kéne irtani vérünkéből a rontó, parazita géneket. Hamis egyoldalúsággal, másfelől megalázó kettős mércével mérve „becézik” ezt turáni átoknak is. Hogy törődjünk bele, összefogásunkra, olyanra, mint akár 1956 csodálatos hét hete volt, nemigen vagyunk már predestinálva. Dehogynem! Ami éppen jelenünkben zajlik a mintegy meghosszabbított Trianon elleni elszánt ellenállásunk, többünk hite: elég volt a gyarmati sorból, a magyarság nem cseléd nemzet immár! Önérzetre- ébredésünk szúr szemet Európa alkonyodó nyugati részének!

És nem lehetünk nyugodtak, ezt Csűrös Csilla egész tevékenysége jelzi. Hiszen naponként befolyásolóan kísért a sáttáncgőy jelenvalósága. Lucifer egyébként a csillagászatban az Esthajnal csillag elnevezéssel bír. A régi hajózásban fontos tájolat pont. Irányba igazító. Vajon hova juttat el, navigál minket, merthogy navigare necesse est! Hajózni pedig muszáj. Ki ebből a komportszágságból, ki a harapófogó öble adta, kis akciórádiuszú térségből!

Eszembe villan báránybőrbe, tán éppen az Agnus Dei bőrébe bujtatott farkasok meséje. Nehéz leleplezni őket, talán egy jóidőben elhelyezett fogkrém reklám elárulná, mit kell használni véres tépőfogak ellen.

„Fénynek értéket ad a sötét.” A fizika és a filozófia szerint, igen. Magyar honban, paradox módon, hosszas századok óta a legalapvetőbb törvényszerűségek is érvényüket veszítik, vagy rossz irányba módosulnak. Nemhogy Einsteinhez, de még Euklédészhez képest is. Jócskán - régen például Bólyai titokban, tündöklése idején, de előtte és utána is mindig, megszülettek a magyarság szellemi világítótorny-személyiségei. Fátumunk volna, hogy mi bezárulva, elárulva befelé ragyogunk? Mehr Licht - ahogy Goethe mondta volt. Több fényt. Nálunk mintha a fény sebessége lassúbb volna. A sötétségé a gyorsulób. A kibocsátott szellemi energia, mintha lomhábban érne oda, térülne meg ott s ahol kellene, fejtené ki üdvös hatását. Ami megrendítően érvényes, az a puszkagolyó hangsebességnél fürgébb időútja. A por és a golyó, vagy éppen a sortűzek által kivégzendők - ez nem az aradi vértanúkra vagy más politikai foglyok brutális, kötél általi elpusztítására vonatkozik - előbb halnak meg, minthogy a rájuk szegezett fegyverek torkolattűzét látnák. Nem tudom, emberségesebb volna, ha látnák? Csűrös Csilla nem is ezt nyomozza. Bár leírja: „És mindig megdobban a szívem a Himnusz hallatán, a piros-fehér-zöld színű zászló láttán. Jó helyre születtem.” Kevesen ejtenének ki a szájukon ilyen meggyőződések mondatokat, amelyeknek hitele is van. A Csűrös Csillának van.

A teljesség igénye nélkül hadd idézzek ide az általa jegyzett könyvek címei közül, ez esetben a szereplők nevének mellőzésével. Olykor a címadás, választás kifejezőbb, és

sok mindent rábíz az olvasó képzeletére, serkentőleg hat a továbbgondolásra. Íme:

“Az vagyok, aki vagyok?! Avagy Isten arcán nem tapodunk cipővel.” Én teszem hozzá: mezteláb sem. Aztán: Vigyázz emberiség! Vigyázz magyarság!” Vagy: “Megnyitott. Misztikus életrajz az Égigérő Fa nyomában.” Eközben kapunk némi felvilágosítást a pokoljárás terápiájáról: “Vedd körül magaddal magadat”, és akkora egyéniségekkel, akikkel Csilla beszélgetett.

Következő cím időszerűbb, mint valaha: “Jövünk a tét”, majd: Örökségünk kötelez “

Többek között efféle témákról társalognak, polemizálnak Csűrös Csilla vendégei, utasai. Hogyan találta meg, választotta ki őket?

Lámpást adott kezébe az Úr.

Debreczi Szidónia a Szervátiusz-műterembe is ellátogatható

AJÁNLÁS

Osztályfőnökként egy éve ismerem Debreczi Szidóniát, aki jelenleg a Sepsiszentgyörgyi Plugor Sándor Művészeti Líceum képzőművészet szakán X. osztályos tanuló. Egy aktív, megbízható, jó szervezőképességgel megáldott, felelősségteljes diák. Az iskolai feladatokat mindig pontosan végzi. Kíváncsi és mindig azon fáradozik, hogy bővítse és tökéletesítse a tudását azon a területen, amely őt érdekli.

Magabiztos és független személyiség. Lelkesedést és energiát sugároz. A Sepsiszentgyörgytől 10 kilométerre fekvő Kálnokról ingázik naponta, az iskolai feladatok mellett beteg, mozgásában korlátozott édesanyját is ő segíti, alkalmanként orvoshoz viszi. Ez sem akadályozza meg abban, hogy mindig pontosan megjelenjen a tanórákon. Tevékenyen és energikusan dolgozik céljai megvalósításán.

Kerezsi Gyopár Iringó

Sepsiszentgyörgy, 2018.09.12.

Debreczi Szidónia vagyok, 16 éves, a X. A. osztály tanulója. Jelenleg a sepsiszentgyörgyi Plugor Sándor Művészeti Líceumban tanulok. I-VIII. osztályig a sepsikőröspataki „Kálnoky Ludmilla” általános iskolába jártam.

Azért választottam a művészeti iskolát, mert szeretek rajzolni és szeretném tovább fejleszteni a rajztudásomat. Egyelőre más elképzelésem a jövőre nézve még nem nagyon van. Gondolkodom a rajztanári pályán, de ez még egyáltalán nem végleges döntés.

Debreczi Szidónia rajza

Varga Gabriella Bécsben

CSIBI BALÁZS

„EGY TŐRŐL FAKADUNK, EGY IRÁNYBA TEKINTÜNK”

– Az elmúlt esztendő a Kaleidoszkóp életében mérföldkőnek számított, hiszen a lap nagykorúsodott, húszéves múltat tekint vissza. A főszerkesztő Dancs Rózsa, az évfordulós ünnepségen kívül is, mindig kiemeli Varga Gabriella hozzájárulását a lap tartalmának gazdagításához, ahhoz az igyekezethez, hogy a diaszpóra és az óhaza magyarsága között a kapcsolat egyre erősebbé váljék. Ön mit gondol, valóban ez a célja a közös munkának?

– Dancs Rózsa gyakran nyilatkozta és az elmúlt években magam is sokszor összefoglaltam, hogy milyen sokrétű a Kaleidoszkóp jelentősége. Több ezer kilométerre az óhazától hozzájárul anyanyelvünk ápolásához, kultúránk, hagyományaink megőrzéséhez, segít elvándorolt honfitársainkban ébren tartani a magyarságtudatot. Terjeszti, közkinccsé teszi klasszikus és kortárs irodalmi, művészeti kincseinket, és mindezeket angol nyelvű fordításai által megismerteti a magyarul már nem beszélő második, harmadik nemzedék tagjaival is, illetve ráirányítja ezekre az értékekre az idegen ajkú többségi társadalom figyelmét is. Nagyon fontos szellemi-kulturális hidat épít az óhaza és a diaszpóra között. Ennek az immár húsz esztendőre visszatekintő buzgalkodásnak a kifejezésére egyetlenegy alkalmas szót találhatunk: misszió. Amit Dancs Rózsa és férje, Telch György 1998 óta annyi áldozat árán tesz és megvalósít, az bizony küldetéses munkálkodás, amely a magyar gyökerek, a magyar kultúra iránti szoros kötődésből, a magyar lelkiület mély érzéseiből és a kézzel fogható írott szó iránti ragaszkodásból fakad. Dancs Rózsaék pontosan ismerik ezt a, főleg sors- és kortársaikban élő igényt, és erre szeretnének a maguk erejével, lehetőségeivel és képességeivel válaszolni. Ugyanakkor ne feledjük el azt sem, milyen sokat jelent egy az óhazák valamelyikében élő alkotó, gondolkodó ember számára, hogy műve, szava helyet kap egy tengerentúli magyar folyóirat hasábjain. A híd fogalomnak, a kétirányúságnak tehát itt különösen nagy jelentősége van: a Kaleidoszkóp éppúgy ad a Kárpát-medencében élőknek, mint a diaszpóra magyarságának. Külhoni (erdélyi) származású és tollforgatói hivatásomat igen nagy mértékben a külhoni magyarság szolgálatába állító magyarként rendkívül fontos számomra, hogy ebben a torontói helyszínű törekvésben hosszú-hosszú évek óta Dancs Rózsa és Telch György társa lehetek.

– Mikor ismerkedett meg a Telch-házaspárral és a Kaleidoszkóppal?

– Nem sokkal azután, hogy 2001-ben elindult Budapesten a NapSziget a művészetekért című online és nyomtatott folyóirat, amelynek a szerkesztésében rovatvezetőként vettem-veszek részt, Dancs Rózsa felfedezte a világhálón és egy írásával megkereste a lapot. Levelét hozzám továbbította Lajtai Gábor főszerkesztő, így kerültünk kapcsolatba Rózsával 2003 tavaszán. Attól kezdve rendszeresen küldött nekünk a kanadai magyar művészeti életről szóló, közlésre szánt írásokat, és miután 2006 januárjától ő is újraindította 1998-ban alapított és néhány évig

szünetelő folyóiratát, a Kaleidoszkópot, ő is szívesen fogadott kéziratokat tőlem. A közös távmunkát, levelezést Budapesten csakhamar személyes találkozás, 2010 szeptemberében pedig kanadai meghívás követte: a Jakab Antal Keresztény Kör képviselőjében a szintén erdélyi származású, jelenleg Ausztriában élő Vencser László moráleteológussal Márton Áron és Jakab Antal erdélyi püspökökről tartottunk megemlékezést Torontóban. Időközben koordináltuk Dancs Rózsa Vaddisznók törték a törökbúzá c. elbeszélésválogatás-kötetének bővített budapesti újrakiadását és 2010 novemberében tizenötállomásos európai könyvbemutató-sorozatot is szerveztünk hozzá, úgy, hogy a rendezvényeket moderáltam is. Két évvel később, 2012 őszén Székelyföld-szerzte mutattuk be ugyanezt a kötetet, valamint Szombathelyen szerveztünk Rózsának író-olvasó találkozót. Újabb két évvel később, 2014 koratavaszán a Kaleidoszkóp Hagományörző Klub meghívására ismét Kanadába utaztunk Vencser László tanár úrral, és ezúttal több időt töltve ott, több helyszínen vetítettük le a Szigorúan ellenőrzött életek című dokumentumfilmet, így emlékezve meg Márton Áron püspökké szentelésének 75. évfordulójáról. Ugyanazon év őszén Dancs Rózsa Pokoljárás című kötetét mutattuk be néhány magyarországi és vajdasági helyszínen. Közben írogattunk tovább egymás lapjaiba és számos cikket jelentettünk meg más lapokban is egymásról. Most veszem észre, még összefoglalni is milyen nehéz mindazt, amit ismeretségünk tizenöt éve alatt együtt valósítottunk meg Rózsával! Biztosan sok mindent ki is felejtettem... Tény, hogy egy töről fakadunk és egy irányba tekintünk.

– Miként foglalná össze a Kaleidoszkóp életében az elmúlt két évtized jelentőségét mind nemzetpolitikai, mind szakmai szempontból?

– Mindahhoz, amit az imént felsoroltunk, feltétlenül hozzá kell tennünk még azt, hogy a lap milyen érzékenyen reagál a magyarsá-

got érintő időszerű kérdésekre. Példaértékű, ahogyan hírt ad a diaszpóra magyarságát érintő kormányzati intézkedésekről, ahogyan nem megy el szó, illetve tett nélkül egyetlen tematikus év mellett sem, s amiként közleményekkel szolidaritást vállal az igazukért küzdőkkel. Dancs Rózsa tagja a Magyar Diaszpóra Tanácsnak, mentor a Kőrösi Csoma Sándor Programban, csatlakozott a Magyarország Barátai Alapítványhoz is – ez már önmagában feltételezi, hogy Magyarország Kormányának nemzetpolitikai céljaival egyetért és azok megvalósulásáért maga is tenni szeretne. Éppen ezt szolgálja a lap fenntartása, tartalmának kialakítása, az egyes rendezvények megszervezése. Nem gondolom túlzásnak azt állítani, hogy a Dancs-Telch házaspár kulturális közéleti tevékenységének minden eleme a nemzet érdekét, a magyarság megmaradásának ügyét mozdítja elő, teljes összhangban a magyar kormány nemzetpolitikai céljaival. Örülök, hogy az utóbbi években KCSP-s segítséget is kaphattak-kaphatnak küldeteljesítő fáradozásaikhoz. Előremutató lépésnek tartom, hogy a folyóirat kaput nyitott a gyermekek felé, hogy az építkezés az online felületeken, közösségi oldalakon is szépen formálódik és hogy a lap arcuata letisztultabb lett. A széles témamerítés mindig is erénye volt, a különböző művészeti ágak jelenlétét a lapban nagyra értékelem, miként azt is, hogy nemzeti ünnepeink mellett egyházi ünnepeinkre is kiemelt figyelmet fordít.

Dancs Rózsa, Sajgó Szabolcs, Varga Gabriella, Dr. Vencser László az egykori torontói Mátyás Pincében, 2010-ben

– A Kalejdoszkóp kerek évfordulója egybeesett a Mátyás király- emlékével, amelynek Ön szakmai munkatársa volt, tehát nem kis nehézséget okozhatott a folyóirat ünneplését is megszervezni – mert az igazi meglepetések sorozatával Ön ajándékozta meg nemcsak a kiadó-szerkesztőket, hanem az olvasókat is. Hogyan tekint vissza erre és utólag miként értékeli az egymással párhuzamos és végül összefüzdő eseményeket?

A Mátyás király-emlékév számomra egyenes folytatása volt a Petőfi Sándor Program és a Kőrösi Csoma Sándor Program keretében Ausztriában eltöltött két, egymást követő nemzetpolitikai szolgálati időnek; ezt a három megbízást és évet, azt hiszem, okkal kapcsolom össze, indokoltan tekintek egy egységként rájuk. Az élet nagy ajándéka, hogy ezekben részt vehettem.

Most, a Mátyás-év végetérte után igazán jó visszatekinteni arra, hogy a sok-sok háttérmunka közepette az esztendő folyamán világszerte összesen 150, az emlékévhöz kapcsolódó médiahíradást, -tartalmat sikerült létrehoznom-megszerveznem, az egyes

eseményeken készült több ezer fényképemnek pedig gyönyörű kivonatát nyújtják a *Madéfalvától Edmontonig* című képeskönyvbe bekerült fotóim. Mindenképpen a munka csúcspontjaként értékelem a *Kalejdoszkóp* Mátyás király tematikus kiadását, amelynek az összeállítását Rózsa százszázalékosan rám bízta és amelybe több exkluzív anyagot is sikerült elhelyeznünk.

A Mátyás király-év és a Kalejdoszkóp-jubileum összekapcsolása Rózsa ötletét, elképzelését dicséri. Csodálatos volt látni és megélni a két esemény egymásra épülését – noha valamilyen szinten magamban én szétválasztottam a kettőt. Rózsa eredeti és nagyon korai meghívása az én esetemben a Kalejdoszkóp-jubileumra vonatkozott, erre én az első perctől kezdve így készültem. Sokáig nem tudhattuk, lesz-e egyáltalán, és ha igen, mikor és milyen nagyságrendű Mátyás-rendezvényben gondolkozhatunk, a szervezés tehát hosszú ideig egymástól függetlenül haladt. Valamikor nyár elején vált világossá, hogy 2018. szeptember 15-én a torontói Szent Erzsébet-plébánia mindkét eseménynek helyszíne lesz, merthogy összevonjuk azokat. Magam tehát elsődlegesen a Kalejdoszkóp főmunkatársaként érkeztem és az eseményre való készülődésem is ennek jegyében, ennek megfelelően zajlott. Semmiképp nem akartam üres kézzel jönni egy ilyen jelentős kerek születésnapra, s mivel „mániám” az egyedi, személyre szabott, sajátos köszöntésformák megkeresése és meg-, avagy kitalálása, igyekeztem most is eredeti ötletekkel meglepni a lap alkotóit és olvasóit. Először is, a húszéves évforduló alkalmával összegyűjtöttem húsz köszöntőírást, azt fényképekkel felszerelve tartalmilag és grafikaiilag megszerkesztettem, színesben kinyomtattam, a diplomadolgozatokhoz hasonlóan bekötöttem és nemzeti színű szalaggal átfontam. Ez volt az egyik ajándékom, amit szeptember 15-én Torontóban a jubileumi gálán Dancs Rózsának átadtam. Ugyanekkor, egy közös filmbe rendezve, három videóüzenetet is levetítettünk, amelyben Sajgó Szabolcs atya, Szász István Tas író és Czoborzy Bence kiadóvezető fogalmazta meg Rózsáékhoz intézett ünnepi gondolatait.

Varga Gabriella Torontóban Czoborzy Bence Rózsáéknek küldött levelét olvassa fel. Fotó: Kralovánszky Balázs

Varga Gabriella a Niagara vízesésnél. Fotó: Füle András

Egy Elismerő Oklevéllel is megleptem Rózsát és Gyurit, amelyet a *Keresztény Élet* hetilap és az *Életünk* havilap kiadója, a budapesti Szent Maximilian Kft. adományozott számukra, és szintén átadtam Szász István Tas személyes ajándékküldeményét, a figyelemre méltó szavakkal dedikált, *Hitel Nemzetpolitikai szemle* című 920 oldalas nagykönyvet.

A gálán is elmondtam, hogy egy lap nem létezhet az olvasói nélkül, tehát ők is az alkalom ünnepeit, akik ugyancsak ajándékot érdemelnek. A Kárpát-medencei óhazák nevében minden jelenlévőt megajándékoztam nemzeti imáink szép tálalású gyűjteményével, benne egy „20 éves a Kalejdoszkóp – Gratulálunk” könyvjelzővel. Nagyon hálás vagyok a *Nemzeti imák* füzetet kiadó, szálhalombattai székhelyű Excenter-Demó Stúdió Kft-nek, a lakiteleki Népfőiskola Alapítványnak, valamint a Jakab Antal Keresztény Körnek, hogy a jóvoltukból kétszáz darab kiadványt a jubiláló folyóirat olvasóinak átadhattunk.

Köszönettel tartozom Csibi Balázs KCSP-ösztöndíjasnak is, aki a három videófelvétel közül az elsőt elkészítette, mindhárom videót egy filmbe rendezte és a könyvjelzőt megtervezte.

Kanadából hazatérve, e szép eseményekről örömmel írtam és jelentettem meg beszámolóimat több sajtóorgánium hasábjain (*Életünk*, *matyasemleke.hu*, *Szent Kereszt Ökumenikus Magazin*), majd megkezdem azokat az aktivitásokat, amelyek folytán a Kalejdoszkóp köszöntése az év hátralevő részében kampányjellegűt öltött. Szeptember és december között a húsz köszöntőírást, térben is időben elszórva, összesen 12-féle különböző médiafelületen, egyenként megjelentettem. Ezzel még inkább ráirányult a figyelem a lapra és heteken keresztül fenn is maradt ez a figyelem. - A folyamatnak csodálatos zárása volt a *Kalejdoszkóp* soron következő kiadása, amely egybegyűjtve szintén közreadta a húsz köszöntőírást.

– *Mit gondol, a digitális világban továbbra is életképes lehet egy olyan nyomtatott kulturális folyóirat, amely nemcsak magyarul, de angolul is igyekszik terjeszteni nemzeti szellemi hagyományainkat?*

– Ezen a területen tevékenykedem immár több mint harminc éve. Sajnos az utóbbi időben látnom kellett több, szívemnek kedves nyomtatott folyóirat megszűnését – legutóbb éppen az *Új Kelet* című Hargita megyei hetilap búcsúzott el, húsz év után, olvasóitól –, azonban azt is egészen közölről tapasztalhattam, hogy, különösen az idősebb korosztály, mennyire ragaszkodik megszokott, megkedvelt újságjaihoz. A félévszázados múltú *Életünk* lap jelenlegi gazdája, Czoborczy Bence mondta nekem többször is, hogy igen, a példányszám csökken, de ameddig lesz ember, aki várja a lapot, s ameddig a lap előállításának az alapvető feltételeit meg tudja teremteni, addig nem mond le a kiadásáról. Tisztelem és becsülöm őt ezért a hozzáállásáért. Bármennyire online világ van, élnek még közöttünk olyan emberek – főleg, mint említettem, az idősebb korosztályból –, akiknek fontos még, hogy a lapot a kezükbe vegyék, megtapintsák, érezzék az illatát, hallják a zörgését, föltegyék a polcra, majd újra levegyék onnan. És tudja, mit mondok magának még erre? Épp ma olvastam egy interjúban a következő mondatot:

„Az emberek többsége interneten olvassa a híreket, felmérések szerint mégis az újságcikkeknek hisznek jobban.” Elgondolkodtató, nem? Ami pedig a fordításokat illeti: vajon ha nem lenne a Kalejdoszkóp, ezeknek a műveknek az angol nyelvű fordításait hol érnék el a magyarul már nem beszélő sokadik generáció, a többségi társadalom és a más népcsoportok tagjai?

Tény és való, hogy egy ilyen jellegű folyóiratnak a fenntartása sem előfizetésekből, sem hirdetésekéből, sem a kettőből együtt nem lehetséges. Azt remélem, hogy a Bethlen Gábor Alapkezelő támogatására a Kalejdoszkóp továbbra is számíthat.

– *Személy szerint milyen esztendő elé néz 2019-ben, hogyan folytatódik a munkaélete?*

– A szabadúszó újságírást mindenképpen folytatom, a fő bázisomat jelentő *Keresztény Élet* hetilap mellett számos más médiaorgániumnál is. A Jakab Antal Keresztény Kör tízéves múltja visszatekintő társzervezése és társvezetése szintén elmaradhatatlan része az életemnek, s tekintve, hogy ebben az évben emlékezünk névadó püspökünk születésének 110. évfordulójára, valamint ugyancsak idén készül el a róla szóló első dokumentumfilm is, ez már önmagában kijelöli az elkövetkezendőkre a várható tevékenységünk irányát.

A budapesti székhelyű ERGO – Európai Regionális Szervezet sajtóreferensként, külhoni projektjeinek gazdájaként és más megbízásainak is eleget téve maradok az általam nagyra becsült szervezet munkatársa. S ha ez mind nem volna elég, még belevágom egy-két nagyobbacska fába a fejszémet idén...

Ami pedig a Kalejdoszkópot illeti, remélem, hogy Dancs Rózsának és Telch Györgynek a gyönyörű és aranyos unoka mellett, akinek december óta örvendezhetnek, marad idejük és erejük a lap kiadására is... Adja Isten, hogy maradjon, a kislányban pedig teljék sok örömük – szívből ezt kívánom!

JÓKAI MÓR SZÜLETÉSNAPIJA
(1825. február 18.)

**A CSILLAGOS SZOBA
FURCSA KALAND**
(BESZÉLI AZ, AKIVEL MEGTÖRTÉNT)

Párizsba érkezve első dolgom volt, mint afféle hárompróbas magyar gavallérnak, a nagy operaházban megjelenni. Páholyt vettem: lássák ezek a franciák, hogy kivel van dolguk.

Azt igen jól tudom, részint a tükröm által, részint a pesti varrólánykáktól, hogy én szép fiú vagyok; sokat is tartok efelől. Azzal a biztos öntudattal hordozám végig lornyette-met az átelleni páholysorokon, hogy amennyi hölgy itt most ül velem szemközt, az egy óra alatt mind szerelmes lesz belém, s csak azt sajnáltam, hogy azok is nem láthatnak, kik alattam és felettem ülnek.

Mondanom sem kell, hogy diadalom milyen tökéletes volt; minden operngucker megbámult; grófnők, hercegasszonyok vetettek felém epedő pillantásokat, amit én fajunk érdekében mindannyiszor nem késtem elfogadni és viszonzni. Hiába, a magyar gavallér Párizsban is csak legkülönb gavallér; úgy hiszem, hogy ez órában egy párszor büszke lenézéssel gondoltam vitéz őszünkre, Attilára, kinek hajdan nem sikerült a ködös Lutetia fehér lábikrájú hölgyeit meghódítani, amit ime most egy igénytelen utódja... no de nem illik olyan nagyon belemerülni a dicsekedésbe.

Elég az hozzá, hogy egyszer csak valami hercegasszony tökéletesen a lépen ragad. Ott ült velem szemközt; szép volt irtóztató módon, s csak úgy lebegett a csipkefelhők között, mikből gyémántok villogtak elő, akár a csillagos eget vette volna magára. Ez nem lehet valami szegény istenasszony.

Az én tündérem az egész előadás alatt le nem vette rólam a lornyonyját. No már ahhoz nagy világbeli járatlanság kellene, hogy ezt el ne értse az ember. Tudom. Trés humble serviteur madame. Ott leszek. Előadás végeztével odafurakodtam az előcsarnokba, melyen keresztül kellett haladni. Az én istennőm egy percig sem engedett várakozni; ő is jött. Ah, közelről valóban vakító szépség volt! én nem szoktam elragadtatni, ismerem a kozmetikumok hatását, tudom mit tehetnek a csipkék, ékszerek, mesterséges turnür és betanult agacéria; de ez mind nem segített itten; gyönyörű volt ő, szebb minden ideálnál, amit poéta valaha kigondolt.

Midőn mellettem elshuant, egy könnyű kézsorítást érzék kezemen s midőn ámulatomból magamhoz tértem, egy kis névjegyet tarték markomban, ami egy gyűrűbe volt beleszorítva.

A vizitkártyán ez a név pompázott: „Marchesa Barcheschi, boulevard des Italiens”, alatta pedig finom-finom irással plajbászolva: „holnap 12 órakor”.

A gyűrű pedig, mely ezt átszorítja, valóságos solitair rubin

volt, másnap mindjárt megkérdeztem egy bijoutiernél, hogy mit érhet? azt mondta rá, hogy megér ötszáz frankot.

Ez nagyszerű! Aki meghívó jegyeihez ily ékszereket mellékelhet, az nem lehet kalandornő, az okvetlenül előkelő hölgy, s igen szép tőle, hogy egy idegen férfira rá meri azt bízni: nem fél tőle, hogy ez a légyott helyett viszi azt a zálogházba. Bizonyosan rám ismert, hogy magyar vagyok.

A kaland nekem igen kellemesnek tetszett; alig várhattam a másnapi 12 órát, egész eleganciába vetettem magamat, bérkocsit hozattam s hajtatók a Boulevard des Italiens-ra. A bérkocsis jól ismerte a marchesa hotelét, ah, ki ne tudná azt: hol van? egyenesen odatalált. De be nem volt neki szabad hajtani az udvarra, ott csak urasági ekvipázsnak van joga zörögni; most is állt az udvaron egypár. Csak hadd álljanak ott! Antichambrirozhatnak a monsieur-k, ha én megmutatom ezt a gyűrűt!

Mennydörgő mennykő nagy portás cammogott elem, infámis mogorva pófával; amint meglátta az ujjamon a rubint, rögtön elmosolyodott; csengetett; ezüst-vállzsinóros inasok futottak elem, azok is szörnyű nyájasan nyitottak előttem mindenféle ajtókat s vezettek pompásnál pompásabb korridorokon előtermeken, szalonokon keresztül, ahol az embernek a szeme fénye elveszett.

No már kérem alássan, én láttam elég pompás szalonokat és korridorokat, s ha én azt mondom, hogy itt a szemem fénye elveszett, az sokat jelent.

Végre egy pompás amphitheatrum alakú szalonba bocsátának be, aminek agyusztírozása felülmúl minden képzelhető: csupa márványszobrok, amerikai virágok, selyemszőnyegek, porcelán és ezüst lárifári s körül a falakon pompásnál pompásabb képek, művészi kezektől, (úgy hiszem, hogy művészi kezektől voltak!) aranyos rámban. Aztán mindegyik ráma tetején volt egy üvegcsillag, ami igen jól vette ki magát. Negyvennyolc kép volt. Ugyanannyi csillag mindegyik rámán. Ez nagyon elegáns ötlet.

De nem soká volt időm ezeket az üvegcsillagokat számlálgatni, mert ime nyílt az ajtó, s belépett az én istenasszonyom. Most még szebb volt, mint tegnap. Szelíd, nyájas és nemes tekintet, nagy, búbajos szemek és epedő ajkak, és ez mind az én kedvemért mosolyog. A hölgy elem jött és kezét nyújtá (ah, mi bájos, puha kéz!), leültetett maga mellé, szemérmesen lesüté szeméit és kért, hogy ne ítéljem meg érzelmei bevallása miatt. Én térdre estem előtte, és mondtam neki, hogy imádom. Erre ő megijedt, és el akart futni. Én jobban megijedtem, hogy nagyon hevesen bántam vele, s azután szelidebben kezdék hozzá. Arra ő kiengesztelődött, és megnyugodva ült le megint; én bocsánatot kértem tőle elragadtatásomért, ő könnyezni kezdett, és fájdalommal vallá meg, hogy még nem talált férfira, aki őt valóban megértette volna. Én esküdtem, hogy az én leszek, aki őt megérti, s aztán elkezdtem neki poétázni; verseket mondtam, és sóhajtoztam. Ő nem hagyta gyöngéd figyelmemet viszonzatlan, letörle könnyeit, és mosolygott. Én odaültem

lábaihoz egy zsámolyra, ő hajfürteim közt játszatta szép finom ujjacskáit; én szívemhez szorítám e szép fehér kezét, ő aztán odahajolt hozzám, s megcsókolta homlokomat gyöngéden, én aztán megcsókoltam az ő arcát, de forrón; ő szerelmes hangon „kedves Romeójának” nevezett; én őt kedves Juliámnak viszonzám, s így szépen eljátszottuk Romeó és Julia első felvonását, ahol az emberek még csak ígérnek egymásnak, hogy milyen szerelmesek fognak majd egykor lenni, s amellet mindenféle gorombáskodástól távol maradnak.

Aztán gyöngéden búcsút vettünk egymástól, s azzal az én delnőm azt súgá fülemben: „Kedves Romeóm! holnap ilyenkor jőjj el ismét!” s azzal egyik ajtón eltávozott, ott még egyszer megállt, csókot vetett felém: „Adieu, kedves Romeóm!” „Adieu, mennyei Juliám!” úgy rohantam ki, mint egy valóságos megőrült Romeó.

Egészen ki voltam forgatva magamból. Ki lehet, mi lehet ez az asszony? annyi bizonyos, hogy nem közönséges nő. Végtelenül szerelmes belém. Ilyen szenvedélyt még nem láttam soha. Ez megöl, ez egész lelkemet átváltoztatja.

És most egy egész napig kell várnom, hogy őt újra lássam! Ismét holnap tizenkét óráig számlálnom minden percet. Vajon nem vesztetem el addig azt a kis eszemet, amit hazulról elhoztam? Estefelé, hogy hamarabb múljék az idő, meg azon reményben, hogy őt újra látom, ismét az operaszínház felé mentem, amidőn útközben szemközt találkozom régi ismerősömmel, gróf X. Arturral Magyarországról, ki már tíz éve itt lakik. Az első öröm után, hogy egymást véletlenül láttuk, szó lett róla, hogy hova menjünk? én indítványoztam, hogy jőjjön velem a színházba.

– Ejh, ki járna a mai világban a színházba; unalmas ostoba multság az, ahol a sugó után betanult darabot beszélnek el csinált emberek; az ember tudja, hogy az nem igaz szerelem, nem valódi szerelemföltés, hanem csak úgy hazudik minden ember napidíjért, amennyi ívszámra rá van bízva. Gyere velem, majd én elviszlek valahová, ahol igazi komédiát látunk. Az igaz, hogy száz frank egy páholy ára, de megéri. Ott az ember valódi szindarabokat lát, a vendégszereplő tudta nélkül; ma éppen egy Othellót fogunk látni, pompásan mulatjuk magunkat. Én engedtem magamat vinni. Száz frank utoljára is nem nagy dolog. Mindenféle álutcákon és keresztházakon át egy sötét udvarra jutottunk, ott felmentünk egy hátulsó lépcsőn, beléptünk egy homályos előterembe, ott egy pénztári őr kezébe lefizettük a száz frankot, arra egy szolgálattevő géniusz mindenikünket betolt egy-egy külön ajtón egy olyan kis szűk ketrebe, ahol éppen maga elfért az ember. Az a ketrec egészen sötét volt, csupán egy kis tallérnyi lyuk világított bele, rózsaszín üveggel fedve, amelyen amint betekinték, nagy megdöbbenéssel vevém észre, hogy azt a színpadot én már valahonnan ismerem. Ugyanaz a gömbölyű terem volt az, ahol én délben eljátszottam Romeót és Juliát; s azok az üvegszillagocskák ott a képek rámai közepén nem egyebek, mint megannyi páholyablak, amiken keresztül a

publikum nézi a komédiát. Ezúttal az én marquisnóm egy Othellót léptetett föl; angol volt szegény, s rettenetes furcsán viselte magát. Hanem annyit meg kell vallanom, hogy az én delnőm épp olyan jól játszotta vele Desdemonát, mint énvelem Juliát; az angol lord utoljára majd felakasztotta magát a girandolra, szerelemföltési dühében. A komédia, igazán mondom, megérte a száz frankot. El lehet képzelni, hogy másnap nem kompáreáltam Barkhez marquisnónél a csillagos szobában, Romeó és Julia második felvonását eljátszani; hanem iramodtam Párizsból extrapostán, nehogy valakivel találkozzam az utcán, aki azt mondja, hogy „engedelmet kérek, tegnapelőtt egypár tapssal adós maradtam önnek Romeóért!” 1858

JÓKAI MÓR IDŐJÓSLATOK

Ha Gyertyaszentelő napján
Medve odujában marad,
Negyven nappal a szokottnál
Későbbben látjuk a nyarat.
Napoleon - vagy mit mondok?
Medve marad odujában.
Tehát a tél rövidültét
Várja az idő hijában.

Ha a pókok hálót fonnak,
Tartós szárazságot jelez;
Apáink is azt tartották:
Nagyon régi időjel ez.
Diplomaták - vagy mit mondok?
Pókok nagy sok hálót fonnak.
Gazda ember elméjében
Nagy oka van főni gondnak.

Ha a legyek és bögölyök
Szokatlanul csipnek, marnak,
Előjelül vehetni
Azt közelgő zivatarnak.
Csipcsup lapok - vagy mit mondok?
Légy és bögöly csipnek nagyon,
Minthogy elektricitással
A levegő tele vagy.

Ha György nap előtt mennydörög
Jó aratást, termést várunk;
Kebünkben duzzad - a tárcza
S tele lesz csűrünk, magtárunk.
Ágyudörgés - vagy mit mondok?
Mennydörgés már itt ott szállal;
- Adjon Isten búzát, marhát
Tele csűrrel, tele állal!

LAKATOS MIHÁLY

MAGYAR ÁLLAMPOLGÁRSÁG

Ábel úgy emlékszik rá, mintha ma lett volna. Ültek várandós feleségével a tévé előtt (miután elbaktattak a közeli iskolába és gondosan beikszelték az „igen”-t) és várták az eredményeket. És az eredmények jöttek. Bár ne jöttek volna. Mert kiderült, hogy a nagy cserben hagyta a kicsit. A nagy attól félt, hogy a kicsi eleszi előle a... mit is? A kenyert? A húst a szendvicseből? A nagy nem akart ingyenelő kicsit a nyakába. Nem akarta kigazdálkodni a havi húszezer forintot a konyhapénzből, amibe állítólag az „igen” került volna. Sem addig, sem azóta nem számolta ki senki ennyire fillérre pontosan, hogy mibe kerülne a nemzeti összetartozás. A nemzeti összetartozás/hó/család. Akkori árfolyamon mintegy nyolcvan euróba. Ezért hát győzött a „Ne fizessünk álmainkkal, mert nehezedik a lakáshelyzet!”

Ábel égő arccal ült a kanapén és nem mert anyaországi felesége szemébe nézni. Az sem órá. A két éves Gergő derűs arccal szaladgált körülöttük a szobában s időnként apja lábába csimaspaszzkodott, követelvén: „Apa, focizzunk!” De apa nem akart focizni. Egy ilyen hatalmas zakó után magát Messit sem lenne könnyű rávenni. Szelíden félretolta a gyerek kezét és bement a fürdőbe. Becsukta maga mögött az ajtót és... Igen, sírt. Nem szégyellte és ma sem szégyelli. Viszont életében először szégyellte, hogy magyar. Életében először szeretett volna francia lenni, vagy angol, vagy német, mindegy, hogy mi, csak más. Csak ez nem. Körmével belevájt a húsába. Talán, hogy meggyőződjön, ébren van-e, hogy mindez igaz-e... Vagy talán, hogy fizikai fájdalommal nyomja el ama másikat. A vér kiserkent a karjából. Nem baj, az ing és az öltöny holnap majd eltakarja. Szíve még nehezebb lett, amikor eszébe jutott, hogy mit érezhetnek most ők, ott túl. A kicsik. Köztük a szülei. Akik három – kinti iskolákban, egyetemeken képzett – fiúkat adták ennek az országnak. Három ereje teljében lévő huszonévest, akik minden erejüket, tehetségüket itt kama-toztatták. Akik az első perctől kezdve magukénak mondhatták az itteni anyagias közgondolkodás által kigyöngyözött legmagasabb társadalmi státuszt – az adófizetőket. „Kutyabőrös” adófizetők voltak. És akiknek majd egyszer a szülei szemébe kell nézni. Igen, neki is. És ennek az országnak is. És választ kell adni a ki sem mondott kérdésre, hogy a kicsik miért nem lehetnek otthon sehhol. Ott azért, mert „román kenyert” esznek, itt meg azért, mert magyart. Bárhol dolgozzanak is, mindig a másét. Mintha az ő kedvükért a föld nem teremne búzát. Régóta elhunyt nagyapja arca villant fel előtte, aki mindig valamiféle áhítattal ejtette ki azt a szót, hogy: magyar. És ragyogott az arca, ha az egykor volt „kicsi magyar világról” mesélt. (De erről ne beszélj az iskolában – tette hozzá mindig, nem magát, őt féltve.) Istenem, de jó, hogy ezt nem érte meg, de jó! – könnyebbült meg Ábel.

Aztán a meghitt rokonalálkozók, családi ünnepek jutottak eszébe, amelyek nem múlhattak el anélkül, hogy fel ne idézzék maguk közt azt az országot, ott túl... Mert kell ott túl egy ország. S bármi van és lesz is velünk itt, Erdélyben, jó, hogy az ott van, nekünk és értünk is van. Ezt az érzést környezete már zsenge gyermekkorában elültette a lelkében, nem csoda, hogy később a Jókai-, Mikszáth-, és Móricz regények világában érezte igazán otthon magát. És most... Megmosta és megtörölte az arcát, de nem nézett a tükörbe, mint máskor. Meleg vizet engedett a műanyag kiskádba, majd kiszólt az asszonynak, hogy hozza fürödni Gergőt. A kisfiúnak nem szabad tudnia, hogy ma valami rendkívüli dolog történt. Talán majd egyszer, később.

Teltek-múltak a hetek, de nem volt ereje hazautazni Erdélybe. Csak telefonon beszélt az anyjával. A hangnem mindkét részről visszafogott volt, kínos hallgatásokkal tarkítva. Anyja kérdezte, hogy igaz-e a hír, miszerint áttelepült erdélyiek is „ellenük” szavaztak. Azt nem kérdezte, hogy a fiai is köztük voltak-e. Igaz, anyám, igaz, elhiheti – válaszolta Ábel. Az erdélyi ember is csak olyan, mint a többi – próbálta általánoságokkal elütni a kérdés élet. Inkább gondoljon arra a másfél millió derék magyarra – próbálta jobb kedvre hangolni – akiknek köszönhetően az egyik félidőt megnyertük. Ha a mérkőzést végül el is veszítettük. Fiam, ugye tudod, hogy mi nem akarunk innen elmenni? – mondta az anyja rövid hallgatás után. Az isten megfizeti, anyám, ezt nekem magyarázza?! – fakadt ki keserűen Ábel. Nagyszüleit még a városba sem lehetett volna beköltöztetni, annyira ragaszkodtak Nyikó-menti falujukhoz, ahhoz a történelem csapásai alatt hazából szülőföldre szerényedett földdarabhoz. Az apja nem jött a telefonhoz, csak a háttérből hallotta jellegzetes köhécselését.

Hanem aztán márciusban, amikor Ábelék második fiacskája az anyaméhéből jelezte közeli érkezését, mégis kijöttek. Hogy illő módon fogadják az újabb unokát. Egy áztyköldött éjszaka után Ábel hajnalban a buszállomáson várta őket. Erőltetett kedélyességgel ölelték meg egymást, majd bepakolta súlyos táskáikat a csomagtartóba. Mindig iszonyúan felpakolva érkeztek. Mert hát az nem lehet, hogy ne hozzanak valami „kis hazait” a három fiúknak. Pedig mindketten a rokkantnyugdíjuktól éltek. Csendben ültek az autóban. Máskor mindig gyerekes örömmel lubickoltak a plakáttenger felirataiban (milyen jó, hogy itt mindent magyarul írnak!), most nem. „És ő mit szolt ehhez?” – szólalt meg hirtelen az apja. Ez az „ő” azt az ifjú politikust jelentette, akire az apja mindig is felnézett, akit mérhetetlenül tisztelt, és akit a magyar jövő zálogának tartott. „Mit mondhatott volna, szegény? Fájt neki, hogy nem voltunk elegendő” – válaszolta Ábel, s a szeme sarkából úgy látta, apja megenyhülve néz maga elé. A következő napok a kis jövevény érkezésére való felkészüléssel teltek. Apja szeme felragyogott, amikor megtudta, hogy az új unoka az ő nevét kapja, s bár az orvos eltiltotta a munkától, egymaga meszelte ki a számára előkészített szobát. Vacsora közben váratlanul megszólalt:

„Meglátjátok, még ebben az évben magyar állampolgár leszek!” Ábel döbbenetesen nézett rá. „De hogyan apám? Hiszen látja... S miért olyan fontos az magának? Az is csak egy papír...” „Nem, nem – hajtogatta makacsul – meglátjátok...” Ábel ráhagyta. Egy hét múlva megszületett a kis unoka. Együtt babusgatták, dédelgették tíz napig. A tizenegyedik napon az apja infarktust kapott és meghalt. Alig túl a hatvanon. Nem szállították haza, itt temették el a rákospalotai temetőben. A magyar hatóságok anyakönyvezték az egykori román állampolgárt. Akinek lám, igaza lett. Magyar állampolgár lett. Immár örökre.

(Magyar Idők, 2018. december)

IN MEMORIAM SAS KATALIN (2019. FEBRUÁR)

DSIDA JENŐ

A FÉLELEM SZONETTJE

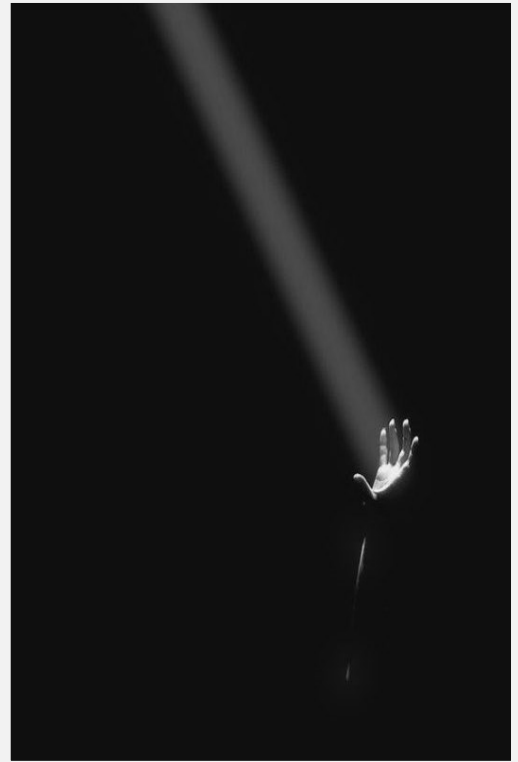
A száj fehéren ejti majd a szót: eredj!
S te, lelkem, borzadón leheled vissza: félek!
A test álétan, nyögve enged útra, lélek,
mint anya gyermekét, ki idegenbe megy.

Fiam, mily házak, mily terek s mily uccaszélek
várnak reád? Mély lesz a völgy s magas a hegy?

Fiam, nehogy rossz társaságba keveredj,
s feledd az emberszót, mit most beszélsz: beszéllek.

A holt anyagra már a gyertyák füstje kormol,
az arcra percek folynak, sárga vegyvizek
s a tátott szájba csurganak a horgas orról,

te meg bolyongsz iszonyuan nagy íriszek
között, hol a felejtés vízesése mormol
s a fákon lomb helyett örök sötét zizeg.

(Fotó: wikipedia, ismeretlen szerző)

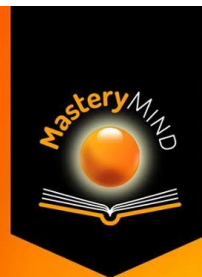
DANCS RÓZSA HAIKUIM KATI HALÁLÁRA

1.

halványkék felhő
kapta szárnyára a reményt -
vad sirálysikoly

2.

hópehely háló
röpült lelkeddel tova -
már hajnalodott?

Hamilton Academy of
Performing Arts School in
Dundas 108 Park Street West

Anita & Máté Szigeti
szigetimate@gmail.com

MASTERYMIND®
training

BOTOS FERENC

APOKRIF

/haikuk/

hajléktalanként
egy gyönyörű országért
született közénk

néma kőpadok
Názáretből jött egy ács
itt ült szombaton

bíbor pipacsok
között lépdelt csendesen
míg a hegyhez ért

megperzselt vásznon
csak egy test lenyomata
jelzi hiányát

lombok alól szól
megtört kőből is beszél
útszéli Krisztus

TÜNDÉRSZÉP

gyöngyházfényű
téli alkonyat
város végi utcák
romló házsorok
törődött, öreg arcok
imbolygása: és mégis
tündérszép
ez az alkonyat

A KATEDRÁLIS

gyémánt hasító fényözön
alabástromszín éjsötét
lélegzik, ömlik, lüktet a fény
istenpor száguld szertesét
lélek lebeg a vizek felett
reccsen a téridő, s felragyog
valami gubancolt szorításban
feszülnek ki a csillagok

*Szabó Ottó alkotása***WASS ALBERT: LÁTHATÓ AZ ISTEN**

Füben, virágban, dalban, fában,
születésben és elmúlásban,
mosolyban, könnyben, porban, kincsben,
ahol sötét van, ahol fény ég,
nincs oly magasság, nincs oly mélység,
amiben ő benne nincsen.

Arasznyi életünk alatt
nincs egy csalóka pillanat,
mikor ne lenne látható az Isten.

De jaj annak, ki meglátásra vak,
s szeme elé a fény korlátja nőtt.

Az csak olyankor látja őt,
mikor leszállni fél az álom:

ítéletes, zivataros,
villám-világos éjszakákon.

FILMPREMIER TORONTÓBAN AZ '56-OS SEPSISZENTGYÖRGYI SZÉKELYEK

Stefano Bottoni, az MTA Történettudományi Intézet tudományos főmunkatársa, aki több tanulmányt szentelt az 1956-os forradalom erdélyi kihatásainak, 1956 és következményei Romániában c. írásában megállapítja, hogy a forradalom napjaiban és a magyar események hatására elsősorban, de nem kizárólag, Erdélyben több ezer ellenzéki jellegű, állam- és rendszerellenesnek minősített cselekményre került sor...: egy 1967-es összegző jelentése szerint 1958-ban és 1959-ben az állambiztonság összesen 15.272 személyt tartóztatott le. (...) Az ítéletek száma 1957. január 1. és 1959. július 31. közötti időszakban megközelítette a tízezeret. Az 1956 utáni években a katonai törvényszékek több tucat halálos ítéletet is hirdettek: 1957-1958 között 45 végrehajtott ítéletről van tudomásunk, de valódi számuk ennél lényegesen magasabb lehet. A börtönben, munkatáborokban vagy a kihallgatások során több százan veszítették életüket.”

A Kaleidoszkóp Kamara Filmszínház a Magyar Költészet Napja alkalmából szervezte meg az '56-os sepsiszentgyörgyi székelyek c. dokumentumfilm ősbemutatóját, amelyet világpremiernek is tekinthetünk. A rendezvény fő támogatója Dr. Palkovits Valér torontói főkonzul, szellemi-kulturális mentora Dr. Laky-Takács Péter konzul, közösségi diplomata. Köszönjük a támogatást, a Főkonzulátus munkatársainak pedig a kedves vendéglátást. Hálával tartozunk a dokumentumfilm rendezőjének, Lakatos Róbertnek és munkatársainak, hogy rendelkezésünkre bocsájtották ezt a remek drámai tartalmú, hiánypótló alkotást. A nagyszerű filmvetítés utáni beszélgetésen Toronto környékén élő erdélyi '56-osok mesélték el saját emlékeiket, történeteiket.

Dr. Palkovits Valér főkonzul

Lakatos Róbert filmje az '56-os emlékévként alkalmából készült Lakatos Mihály és Felméri Cecília forgatókönyve alapján, és a magyar forradalom egy, a köztudatban kevésbé ismert mozzanatát mutatja be. A film szinopszisából kiviláglik, hogy 1956 ősze magyarországi eseményei Erdélybe is eljutottak, ahol ennek hatására többezren mozdultak meg. Az erdélyi magyar társadalom érzékenyen reagált az 1956-os forradalmi eseményekre, s e reakciók még hangsúlyosabbakká tették a korabeli kisebbségi, opportunistáknak és a tömegek közti törésvonalakat. A vezető réteg saját érdekeit nézve, a közemberekkel ellentétben, negatívan ítélte meg a magyarországi eseményeket, akár csak az együttérzés, a segíteni akarás, a szimpátia megnyilvánulásait, miközben a magára hagyott kisember gyakran nem habozott vállalni az ezzel járó (esetenként halálos) kockázatokat.

A ... sepsiszentgyörgyi események talán nem tartoznak a leghangsúlyosabbak közé az összefoglaló néven „erdélyi '56”-nak nevezett eseménysorban, ugyanakkor figyelmet érdemel, hogy a megtorlások aránytalanul nagy erővel sújtották a résztvevőket...” - olvashatjuk a munkatervben. És így folytatódik a gondolat: “Meggyőződésünk, hogy minél több hasonló kutatás, filmes dokumentáció készül, annál teljesebb képet kaphatunk a diktatúra működésének mozzanatokról és a rezsimmel szembeszegülő emberek cselekedeteinek érzelmi és motivációs hátteréről. Tartozunk ezzel mindazoknak, akik életüket vagy karrierjüket áldozták fel az '56-os eszme oltárán...”

A Kaleidoszkóp Hagyományőrző Klub szervezésében megvalósult Kamaravetítés nagy sikert aratott a közönség körében. Az eseményt Dr. Palkovits Valér nyitotta meg, üdvözölve a vendégeket, akik körében többek között Tottanhamból, Niagara-Falls-ról és Welland-ról érkezett honfitársaink is ültek az egykori erdélyi rabok, Ördög Dezső, valamint Balog-Sipos Mihály és családjaik társaságában. A Balog-Sipos-családot a harmadik generáció is képviselte, ugyanis a tizenéves unoka elkísérte édesapját és nagyszüleit, hogy dokumentálva is láthassa az eddig csak hallásból ismert családi történeteket. Palkovits Valér főkonzul kiemelte: a filmvetítés tisztelgés 1956 erdélyi magyarjai előtt, akik bátor kiállása és áldozatvállalása előtt csak fejet hajthatunk mi kései utódok. A vetítés előtt Dancs Rózsa író felolvasta azt a novelláját, amelyben felidézi a mikós diákok és tanárai letartóztatásának eseményeit, amelyeket kisdíakként közvetlenül átélt. A film utáni beszélgetésen Ördög Dezső és Balog-Sipos Mihály megosztották a nézőkkel saját történeteiket, a rabság éveinek fizikai és lelki megpróbáltatásokkal teli eseményét. (Csibi Balázs)

Ördög Dezső, Dr. Laky-Takács Péter, Balog-Sipos Mihály

Ördög Dezső, Dr. Laky-Takács Péter, Balog-Sipos Mihály

WASS ALBERT

HALÁLÁNAK ÉVFORDULÓJÁN

ÜNNEPVÁRÁS

Erdők, rétek, mezők:
terítsetek eléje szőnyeget!

Amikor erre jön:
virágok, nyíljakok előtte ki.
Pacsirták: énekeljete!

Patakok: csengjete, nevessetek!
Galambok: bújgato!

A nagy mező dallal legyen tele,
és napsugárral, fénnel, szerelemmel,
csak tavasz legyen akkor és kacagás,
szemeinkben ne lásson könnyeket.....

Erdők, rétek, mezők:
terítsetek eléje szőnyeget!

Én majd csak nézni fogom "ŐT",
és imádkozva szüntelen,
Ha rám se néz, ha meg se lát,
megcsókolom a lábai nyomát:
nekem ez lesz a legszebb ünnepem!

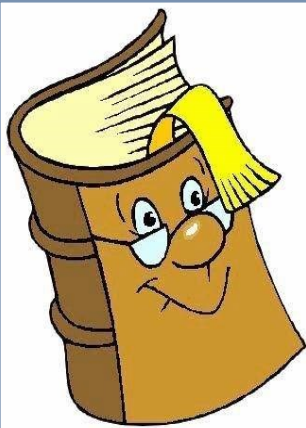
STEVE SAVANYA - SAVANYA ISTVÁN

WHOLENESS

My body is the temple of power
My soul is the altar of joy
My heart is the chamber of peace
My mind is the holy grail of infinity
My voice is the song of solitude
My love is the prayer of humanness
My life is the pedestal of eternity

TELJESSÉG

A testem a hatalom temploma
A lelkem az öröm oltára
A szívem a béke sekrestyéje
Az elmém a végtelenség szent kelyhe
A hangom a magány himnusza
A szeretetem az emberlét imája
Az életem örökkévalóság emelvénye

Nagyon köszönjük,
ha felajánljátok az adótok
1%-át
a Ráday Könyvtárért
Alapítványnak.

Adószám: 18246771 - 1 - 43

Az Alapítvány számlaszáma:
OTP Bank Rt.
11712004 - 20241546

Ráday Könyvtár és Ráday Levéltár igazi nemzeti kincs. Nyilvánvaló, hogy a külföldön élő magyarok 1%-ot nem ajánlhatnak fel, de a Ráday Alapítvány számlaszámán minden jó szívvel adott "garas" (lásd a bibliai példázatot!), aranyat, kincset ér. Ha pedig valaki mégsem "utalós" fajta, egy-egy pesti út esetén is be lehet térni a könyvtárba, bármilyen kicsi adománnyal. Címük: IX. ker. Ráday utca 28. (Belső-Ferencváros)

KANADAI / AMERIKAI
MAGYARSÁG

1949 óta szolgálja a nyugatra szakadt magyar közösséget.

Elismerten, a nyugati világ legnagyobb példányszámában megjelenő magyar hetilapja. Megjelenik minden szerdán délelőtt, és még aznap olvashatják, akik megvásárolják a torontói magyar üzletekben. Előfizetés \$75 egy évre vagy \$40 félévre, postázással. A legfrissebb magyarországi, nemzetközi és sport híreket foglalja össze lapunk minden politikai elhajlás nélkül, mint a múltban. A Magyarországon hirdető több ezer olvasóhoz szólhatnak! Olvassa, hirdessen és rendelje meg a mindenki által szeretett Kékújságot!

A legjobban informált magyar a Magyarorságot olvassa!

Published by: Canadian Hungarian Media non Profit Corp.
747 St. Clair Ave. W. #103.
Toronto, ON M6C 4A4 Canada
Telefon: 416-656-8361, Fax: 416-651-2442

Kiadó: Aykler Béla
Főszerkesztő: Susan Papp
Felelős Szerkesztő: Dr Tanka László
Szerkesztő: Balás Róbert
Számítógépes szerkesztő: Horváth Zsolt
Web: www.kanadaimagysag.ca
E-mail: info@kanadaimagysag.ca

Reméljük továbbra is szolgálhatjuk a magyarságot a nyugati legnagyobb számú hetilapjával.

CSIBI BALÁZS

SEMMEIWEIS-SZOBORAVATÁS TORONTÓBAN

A Semmelweis-emlékév keretében 2019. február 6-án átadták a torontói Mount Siani Kórház szülészeti osztályán a világhírű magyar orvos, Semmelweis Ignác szobrát. A torontói főkonzulátus szervezésében a kórház vezetősége mellett a Torontói Egyetemről is érkeztek az ünnepélyes pillanatokra.

Dr. Palkovits Valér torontói főkonzul ismerteti Dr. Semmelweis Ignác életútját és méltatja a szoboravatás jelentőségét

Semmelweis Ignác születésének 200. évfordulóján, 2018-ban a Semmelweis-emlékév alkalmából számos eseményen, konferencián emlékeztek meg az anyák megmentőjéről. A torontói magyar diaszpórában is méltó módon állítottak emléket az orvosnak. 2019. február 6-án Magyarország Torontói Főkonzulátusának szervezésében, számos támogató közreműködésével valósággá vált a szoboravatás. A műalkotás Polgár Botond munkáját dicséri, aki bronzból készítette el Semmelweis képmását.

Az avatáson beszédet mondott Palkovits Valér főkonzul, aki kiemelte: az emlékév alkalmából Semmelweis Emlékbizottság alakult Rosivall László kezdeményezésére, amelynek keretében a világ 14 or-

szágában magyar szobrászművészek Semmelweis szobrait állítják ki. Az eseményen Dr. Forbáth Péter, Torontóban élő nyugalmazott orvos osztotta meg a nemzetközi hallgatósággal Semmelweis szakmai érdemeit: Semmelweis 1847-ben tette közzé felfedezését. Bár előtte is sokan írtak a gyermekágyi lázról, a betegség keletkezése, kórtana és megelőzése Semmelweis Ignác nevéhez fűződik, amelynek köszönhetően világszerte megelőzhető a gyilkos kór, a gyermekágyi láz.

Mostantól, ha bárki belép a Mount Sinai Kórház szülészeti osztályára, Semmelweis szobrát láthatja a bejáratnál. Egy ilyen eseményen magyarként résztvenni nemzeti büszkeséggel tölti el az embert.

Dr. Palkovits Valér főkonzul, Dr. Forbáth Péter az avató bizottság tagjaival (Fotó: Csibi Balázs)

In the framework of the Semmelweis memorial year launched by the Hungarian Government in 2018 – on the occasion of the 200th anniversary of his birth — today we unveiled the bronze bust of the world famous Hungarian physician, saviour of the mothers, Ignác Semmelweis in Toronto at Mount Sinai Hospital. The statue was made by the young Hungarian sculptor Botond Polgár.

Thanks to everyone who took part in the project's realisation. The statue of Ignác Semmelweis couldn't have been erected in a worthier place, thank you Mount Sinai Hospital. Special thanks to Dr. Johns Dirks and Prof. László Rosivall, former rector of the Semmelweis University of Budapest, president of the Semmelweis Memorial Committee, who initiated this international statue project.

Proud to be Hungarian!

FRANK VESZELY

MODERN MAN

Modern man! Stupid as a stick:
eats iron and excretes plastic.
Busily buzzes like the flies,
and just like them, he multiplies.
Covers the Earth like flies the meat,
he thinks he always must compete.
His greed has long become a lust,
(For that to go to war he must!)
He slays and slays and slays and slays,
and then to God he turns and prays.

Poisons the air, the Earth he scars;
oils water, his streets he tars.
Ruins the Earth? He does not care –
he'll just uproot and go elsewhere.
For him await Mars and the Moon.
(He will be printing himself soon!)
He manufactures living flesh,
genetically alters the rest.
His lungs collapse? His kidneys fail?
Through organ transplants he'll prevail!

While indestructible he is,
he will destroy most everything
willingly and with much withal –
whole ecosystems! After all,
the Earth is *his* to do his want –
For this he has God's covenant!
Should I stop here? Should I mention
God may be only his invention?
That self-destruction just may be
a self-fulfilling prophecy? *Kamloops, 01/21/19*

IN MARY OLIVER'S VEIN

Mary asked me of her long dead father and mother,
now entrusted in my care, living with me.
Did I cook for them before I came?
Did I offer to teach her mother to write?
Shame on me if I didn't, because
I was a school teacher!
Mom would have learned easily,
but nobody thought to teach her!
She was smart, kept hundreds of recipes in her head,
and countless home remedies.
Mary did not want me to leave the care home
where she had to stay.
Invited me to share her lunch though
she knew I would not accept.
When I was leaving she took my hand
and pressed it to her cheek.
Then she kissed it.

Kamloops, 01/21/19

KIRÁLY ILONA

A TEMÉSZET RENDJE SZERINT

E földön élünk mintegy 80 évet.
Bajokkal tűzdelt szép vakációt.
És ha végéhez közelít az élet,
meg kell köszönnünk mind a földi jót,
mit élvezhettünk, ajándékként kaptunk,
mire hálával emlékezhetünk.
Ne a baj súlya hagyjon nyomot rajtunk,
panasz ne rontsa drága életünk!

Kicsiny gyermekként jöttünk a világra.
Gondot viseltek ránk a szüleink.
Majd a mi törzsünk oszlott több kis ágra,
S ők is új hajtást hoznak itt megint.
Hervadtan hajlik földre a virág is,
ha megcsapja az ősz fagyos szele.
S a napsugár éjjel már nem világít.
Lám, a természet példával tele!

Az elmúlást is úgy kell elfogadnunk,
kinek miként az elrendeltetett.
A hivatásunk: kell, hogy adjunk másnak
tudást, törődést, sok szeretetet.
Tavaszból nyárba, nyárból őszbe lépünk,
a természet örök rendje szerint.
Unokáinkban folytatódik létünk,
ha a tél szele minket meglegyint.

Megavers A DIASZPÓRÁBAN

A Szolnok TV kezdeményezéséhez
csatlakozva idén is újra
szavazhatnak a tengerentúlon élő
magyar fiatalok.

A győztesekre értékes nyeremények
várnak és egy életre szóló emlék

Nevezési határidő 2019. március 25.

Korhatár: 4-től 30 éves korig

Információ és regisztráció:
www.kanadaimagyarkulturalistanacs.com
tengerentulimegavers@gmail.com

/tengerentulimegavers

4.

KÁDÁR SÁRA HAJNALKA

LÁNYOK DÍSZLÉPÉSBEN

Szeretem a könnyű szandálok idejét, a zümmögő levegő fagyaltillatát s a mézillatú esték csillagfényeit. De hol van az már! A föld kibillent tengelyéből, s a szélességi körök odébb döccentek talán, mert váratlanul ránk zúdult a Szahara. A nap vörös korongja kegyetlen hőséget lövellt felénk. Bújnék előle, de a város körengetegében nincs menedék, forr, zubog az ég katlana. Behúzódok hát negyedik emeleti lakásomba, mormol a klímaberendezés, de a szobahőmérő higanyszála is magas. Alig ruhában dőlök le a kanapéra, s a bóbiskoló idő visszaröpít az ezerkilencszázhetvenes évekből egyetemi éveim nyarába, Kolozs-várra.

A Hója - erdő tisztásán törékeny bakaruhás lányokat egzecíroztat a hadnagykisasszony - HK, ahogy neveztük -, izzó gömb a Nap, a kiégett gyep fölött fullasztó por üli meg a völgyet. Elcsigázottan, robot mozdulatokkal hajtjuk végre a parancsait. Nem volt tanácsos makacskodni vele, de még a szemébe nézni se. Lángvörös, lucskos arcunk láttán a káröröm széles vigyora ült az arcán, s valamelyikünk mormogó panaszára úgy csapott le, akár a héja védtelen áldozatára.

Lövészárókásás! Gázmaszkot fel! - csattant diadalittas hangja.

Az álarc alatt az elviselhetőség határára kúszott a hőség pillanatok alatt, s a vékony lányok úgy dőltek ki egymás után, mint a krumplis zsák. HK arcán gömbölyűen dudorodott az önelégültség öröme, a ziháló, félájult lányokat rövid időre árnyékba parancsolta, s kegyes jóindulatát hangoztatva levettette a gázmaszkokat, sőt vizet is engedélyezett nekik. Kis idő elteltével futólépésben visszaküldte őket árkot ásni. Őhadnagysága meg a hatalmas tölgy árnyékából pattogott felénk. Sípolt a tüdönk, örült iramban trappolt a szívünk, de szótlanul kapartuk a szikadtt földet.

Aztán az egyik lány se locsolásra, se árnyék hűvösére nem tért magához. HK szentül hitte, hogy csak őt akarja bosszantani, végül megszeppent - no, nem az ájult állapota miatt -, és hívatta a mentőt. Azalatt pihenőt adott nekünk, s még tölgyfája árnyékába is beengedett. Alig gurult el a mentőautó, visszaparancsolt ásni a napos oldalra. Igaz, a gázálarcot nem kellett feltennünk. Mégis került egy háládatlan bakalány, akiért újból riasztani kellett a mentőállomást. Nem csoda, hogy kis idő múlva az ezredes kocsija porzott felénk. A megkönnyebbülés sóhaja szakadt fel lelkünkbelől, mert kedveltük emberséges, megértő voltáért. Buzgó HK haptákba vágta magát előtte, jelezni akart, de felettese rádörgött, s hadnagyocskánk futólépésben loholt ki a napra hozzánk, és az árnyékba dirigált. Friss vizet kaptunk, s az övet is lecsatolhattuk.

Az 1970-es évek román valósága volt ez. Az egyetemista lányokat a haza hős védőivé akarták kiképezni a tanulás mellett. Heti egy napra és a nyári szünidő egy hónapjára honvédekké léptettek elő bennünket. Igazi katonamundért is kaptunk méretre téli-nyári változatban, és jó nehéz bakancsot.

A kezdeti újdonság kíváncsiságát egy-kettőre szétfoszlatták a szigorú, nem épp lányoknak való bakaszabályok, no meg a korunkbeli tisztók felsőbbrendű hatalomfitogtatása. Ha egy rakoncátlan hajfürt kikandikált a katonasapka alól, guggolás, futás, fekvőtámasz járt érte. Hamar megtörte lázongó önértünket, csak Lenkén nem fogott a büntetés. Feltűnő jelenség volt ő modell alkatával, gyönyörű dús szőke hajkoronájával. Nem tudta, nem is akarta elrejteni szép haját, sőt mosolyogva hajtotta végre a büntetést, HK meg lilult dühében, de basáskodó hatalma megtört rajta. Így maradtak Lenke libegő szőke fürtjei, a szemfesték s a parfüm.

A díszlépést sehogyan sem tudtuk megtanulni. Pedig igyekeztünk, mert a büntetés a sárlében nem volt ínnyunkre. Hiába. HK toporzékolt, büntetett, példaként masírozott előttünk, mi meg próbáltuk fapofával nézni. Nem mindig sikerült, így aztán róttuk futólépésben a köröket, s vezényszóra vágódtunk hasra a pocsolyába. Az elméleti órák se voltak zökkenőmentesek. Bár szétszedtük meg összeraktuk a fegyvert, az alkatrészek nevét minduntalan összekevertük, számunkra a román szakszavak nagyon nehezek voltak.

A Hója erdei gyakorlótérre a város központján át vezetett utunk. Afféle mozgó járművekké vedlettünk, csak mi nem nyikorogtunk, hanem énekeltünk: Noi santem floarea mandra a tarii (Mi vagyunk a haza virágai), Frumos e viata de soldat (Szép a katonaelet), s ha nem szólt elég hangosan és lelkesen a dal, futólépéssel buzdítottak.

Egyik reggel terepjárók vártak bennünket. Céllövészet lesz, adtuk tovább a hírt suttogva. Még örültünk is, hogy nem kell átmasírozni énekszóval a nagyvárosban. Ám a hepehupás domboldal hamar elvették a kedvünket, s egy-egy nagyobb döccenéskor ránk telepedett a félelem. Szédelegve kászálódtunk le a rettenet autójáról. Hiba nem eshetett a céllövészetben, minden lövészénél három kiskatona buzgólkodott, s a félénkebb lányok helyett elvállalták a feladatot (bizonyára felsőbb utasításra tették.) Nem voltam én nagy vitéz, se bátor, csak kíváncsi. Hát célba lőttem, s a vak tyúk is talál szemet igaz lehet, mert dicséretet és kitüntetést kaptam. No, meg két heti vállfájdalmat és kékfoltokat az oldalamba. A második év végén aztán ünnepélyes esküveléssel zárult pénzpocsékoló, dicsőséges katonaságunk. Egy örök rémálom.

Dübörgő csattanásra ugrottam talpra. Megkönnyebbültem. Nem a lőtérben voltam, hanem a szobámban. Zengett az ég, és eleredt az enyhet adó eső.

“Ifjú szivekben élek s mindig tovább.../ Lyányok s ifjak szívei védenek...”

(*Ady Endre: Ifjú szivekben élek*)

Hatvanhat esztendő még az egyén életében is tekintélyes idő, hát még egy szervezetében! Hatvanhat esztendő alatt nemzedékek nőnek fel, cserélnek – ha muszáj – nevet, szülőföldet, hazát is, de szívet soha nem! Mert az anyai örökség, isteni adomány.

Muszájból cserélt hazát az a kanadai magyar közösség is, amelynek tagjai nem bírtak sokáig közömbösek maradni sem a hátrahagyott szülőhely gondjai, bajai, sem a még gyökértelenséggel küszködő honfitársak sorsa iránt, és elhatározták, hogy a kezdeti Magyar Bajtársi Közösségből hivatalosan átalakulnak Rákóczi Szövetséggé 1955. január 30-án. Az 1956-os forradalom és szabadságharc idején a Rákóczi Szövetség is csatlakozott ahhoz a kanadai magyar szervezetek által megfogalmazott közös nyilatkozathoz, amelyet Tömöry Jenő táviratban küldött el L. B. Pearson kanadai külügyminiszternek tiltakozva a Szovjetunióknak a magyar forradalom elleni brutális beavatkozása ellen. Amikor pedig megindult a hatalmas menekülési hullám, akkor a Kanadában élő magyarok is fáradhatatlanul szervezték a segélyakciókat, hogy honfitársaik beilleszkedését megkönnyítsék. A szervezők között ott volt a Rákóczi Szövetség tavaly elhunyt vezetője, Aykler Béla is. Az Ő neve ma már sokak számára egyet jelent az 1976. október 20. után Rákóczi Alapítvány néven működő Szövetséggel.

És hogy vajon miért éppen az ő neve fémjelzi ezt a lassan aranykorúvá érő szervezetet, egyetlen szókapcsolattal válaszolhatunk: Magyarságismereti Mozgótábor!

A mozgalom kezdetekor mindössze tíz kanadai egyetemistát küldött Magyarországra az Alapítvány, hogy nemzeti gyökereinkkel ismerkedjenek, de a vasfüggöny lebomlásával kibővültek a lehetőségek arra is, hogy a határon túli magyarsággal is kiépítsék a kapcsolatokat.

Az élet drámai fordulata sejdíthette meg Ayklerné Papp Zsuzsa és férje lelkében az azonnali tenniakarást, mondjuk: a költői sugallatot, hogy „Röpülj, hajóm,/ Ne félj, hajóm: rajtad a Holnap hőse...” (*Ady Endre: Új vizeken járok*). Erre így emlékeztek: egy kárpátaljai „utunkon történt, hogy egy színmagyar faluban megálltunk, és odajött hozzánk vagy 4-5 bicikliző, labdázó fiú... Kiderült, hogy mindegyikük magyar iskolába járt. Amikor azonban megkérdeztük tőlük, hányan jártak Budapesten, egyik sem jelentkezett – körülbelül hat kilométerre voltunk mindössze a határtól!... Ekkor született meg a tervünk, a Mozgótábor gondolata...” (*Ayklerné Papp Zsuzsa, Rákóczi Foundation 50 Rákóczi Alapítvány, 2003, Kaleidoscope Publishing*).

És azóta eltelt huszonhat év! A Magyarságismereti Mozgótábor mára Rákóczi-családdá izmosodott, átívelte a

A Rákóczi Alapítvány elnökasszonya, Ayklerné Papp Zsuzsa, Csermely Ildikó és Tömöry Éva az Oshawai Magyar Klub képviselőivel

történelem által ránk kényszerített trianoni határokat, lelkeket és szíveket töltött meg szeretettel és hűséggel, feltárta csodálatos hagyományvilágunkat, lelkes új magyar állampolgárokat nevelt fel! Ahhoz, hogy ez megtörténjék, kellett az olyan "szent örültek" hite és elszántsága, mint az Aykler-házaspáré, de szükség volt a támogatókra, a magánszemélyek és intézmények anyagi segítségére, nem utolsó sorban pedig a magyar kormány odafigyelésére is. Arra a felismerésre, hogy a mostanra kiteljesedett nemzetpolitika több mint két és fél évtizeddel ezelőtti, csipkerózsika álmából ébredő csírája innen, Torontóból indult útjára, hirdelve, hogy "összetartozunk."

Az évente megrendezett jótékonyági bálók alkalmat nyújtanak nemcsak arra, hogy a közönség megismerje a Tábor életét, hanem arra is, hogy az Alapítvány vezetői elismerjék e rendkívüli nemzeti ügy szolgálóinak érdemeit. Az idén is Rákóczi-kitüntetésben, -elismerésben részesültek honfitársak, azok, akik nagylelkű adományaikkal és munkájukkal példát mutatnak a felnövekvő nemzedékeknek arról, hogy "Ameddig élünk, magyar ajkú népek,/Megtörni lelkünk nem lehet soha..." (Székely Himnusz)

A 2019. január 26-i gálában, amelynek teljes bevételét ezúttal is a Magyarorságinmereti Mozgótábor támogatására fordítják, hallhattuk Kanada miniszterelnökének, Ontario tartomány miniszterelnökének az üdvözlését, Dr. Ódor Bálintnak, Magyarország kanadai nagykövetének és Palkovics Valér torontói főkonzuljának ünnepi beszédét. A kitüntetettek laudációit a gála két kiváló szónoki képességekkel megáldott fiatal ceremóniamestere, Tóthfalussy Zsuzsanna és Diósady András olvasta fel.

Elsőként az Oshawai Magyar Klubot mutatták be, amelynek „alapító tagjai már az első világháború után elhagyták hazájukat és Oshawa területén telepedtek le. Olyan helyet akartak, ahol kultúrájukat és hagyományukat együtt ünnepelhetik. A csoport keményen dolgozott, így elegendő pénzt tudott összegyűjteni ahhoz, hogy 1936-ban vásároljon egy ingatlant az Albany utcában. A második világháború és az 1956-os forradalom után érkezett magyarok sok éven át folytatták a Klub tevékenységét. Cserkészlet, magyar iskola és magyar táncsoportok is létrejöttek. Az épület fenntartására szolgáló anyagiakat külön rendezvények által teremtették elő. Később a Klub Hampton területén vásárolt egy piknikterületet... Sajnos az elmúlt években a társaság létszáma egyre csökkent, mivel a tagok idősebbek lettek. Az utóbbi időben nyilvánvalóvá vált, hogy a Klub nem tartható fenn a tagság által, és az igazgatótanács úgy döntött, hogy eladják a házat. A jelenlegi vezetés a Ház értékesítéséből származó nagylelkű adományát a Rákóczi Alapítvány ösztöndíjprog-ramjára és az iskolai ebédprogram támogatására adta."

A következő kitüntetett Parádi József professzor volt, aki Magyarországon született. 1956 után a család Kanadába emigrált, és Torontóban telepedett le. „József a Torontói Egyetemen vegyészmérnöki tanulmányokat folytatott, ahol alkalmazott és mérnöki tudományokból alap és mester fokozatú diplomát, majd 1975-ben doktori fokozatot szerzett. 1969-ben József megalapította a Dataline Inc.-t, felismerve a feltörekvő számítógépes világ támogatásának szükségességét. A cég a kanadai számítástechnikai üzletág egyik úttörője volt... József vállalkozói szelleme folytatódott, miközben megalapította a Translucent Technologies Inc-et, amely folyadék-kristályos lencsékkel felszerelt kutatószemüvegek csúcstechnológiájú gyártója lett. 1988-ban az Információs Ipari Szövetség és a Pénzügyi Szolgáltatások Iparosztálya „Az év vállalkozója” címmel tüntette ki. Később Parádi professzor visszatért a Torontói Egyetem Mérnöki Karába, többek között a Gépészeti és Ipari Mérnöki Tanszékre, valamint a Menedzsment karra. Jelenleg a Nemzetközi Tanulmányok Központjának tagja. Az üzleti és akadémiai tevékenysége mellett részt vesz a diákok támogatásában az élet minden területén, beleértve a Rákóczi Alapítvány Magyarorságinmereti Mozgótáborát, valamint az Alapítvány ösztöndíj programját is. ...”

*Dr. Ódor Bálint nagykövet, Ayklerné Papp Zsuzsa elnök,
Dr. Palkovics Valér főkonzul, Dr. Parádi József*

Elismerésben részesült Radványi László is, akinek szülei az 1956-os forradalom után érkeztek Kanadába. László "Torontóban született 1962-ben. Fiatalon aktív tagja volt a torontói magyar közösségnek. Járt a Szent Erzsébet hétféligi magyar iskolába, a Helikon iskolába és volt tagja a magyar cserkészletnek is. 1982 és 1996 között a Torontói Egyetemen sikeresen megszerezte az alap, a mester és a doktori diplomáját. Az egyetemen folytatott posztdoktori munkája után Bostonba költözött, ahol két éven keresztül tovább folytatta működését a Harvard Egyetemen.

Dr. Radványi László a kitüntetés átvétele után

Elismerésben részesült Radványi László is, akinek szülei az 1956-os forradalom után érkeztek Kanadába.

László "Torontóban született 1962-ben. Fiatalon aktív tagja volt a torontói magyar közösségnek. Járt a Szent Erzsébet hétvégi magyar iskolába, a Helikon iskolába és a magyar cserkészetbe is.

1982 és 1996 között a Torontói Egyetemen sikeresen megszerezte az alap, a mester és a doktori diplomáját. Az egyetemen folytatott posztdoktori munkája után Bostonba költözött, ahol 2 éve és két éven keresztül tovább folytatta működését a Harvard Egyetemen. 2000-ben visszatért Torontóba, ahol a Sanofi-Pasteur vezető tudósaként dolgozott. Érdemeiért Texasban elnyerte a Cancer Medicine Research díjat. 2015-ben az Iovance Therapeutics alapító tudományos igazgatója lett, ami azóta egy milliárd dolláros céggé fejlődött. Napjainkban László visszatért Torontóba, ahol az Ontariói Rákkutató Intézetnek az elnöke és tudományos igazgatója..."

A kitüntetések átnyújtását a jelenlévők lelkes üdvözlése, majd a Kodály Tánccsoport bemutatója követte, zenéről a Magyar Kálmán vezette kiváló zenekar gondoskodott.

Mi kívánjuk, hogy a Magyarságismereti Mozgótábor további évtizedekig fennmaradjon, erősítve a nemzeti kötelet az anyaország és a világ különböző pontjain élő magyar fiatalok között.

Dancs Rózsa

A Kodály tánccsoport tüzes táncát ropja. A fotókat Kralovánszky Balázs készítette

Tandori Dezső

(1938 - 2019)

Verseivel hajtunk fejet a költő emléke előtt.

Költészetét mindvégig jellemezte a sokszínűség, a filozofikus mélységgel társuló játékoság, az állandó megújulásra, megújításra való igény. Életének nagyobbik részében visszavonultan élt, ám sorra publikálta versesköteteit, regényeit, esszéköteteit, de írt többek között színművet, madárnevelési kézikönyvet, valamint Nat Roid álnéven krimi, Hc. G. S. Solenard néven fantasztikus regényt. Összességében száznál is több önálló kötete jelent meg. Gyermekeversein, ifjúsági regényein nemzedékek nőttek fel; műfordítói életműve csak a legnagyobbakhoz mérhető. *(Részlet a Magyar Írószövetség hivatalos közleményéből)*

Két veréb közt

Weöres Sándornak

Az egyik: jobb-se vállamon,
a másik: bal-se vállamon;
mire a földre terülünk,
mindkettő már csak árnyamon.
Inkább a széken maradunk,
magunk s két lélekmadarunk,
valameddig így elülünk:
moccanatlan távolodunk.
Ki hova néz, mit mire lát;
egyik madár a másikát;
látni, ami nincs nélkülünk:
balra-se-át, jobbra-se-át.
Történik a vállcsere-se,
nézem, az az-e, ez ez-e?
Az az, ez az. Most így leszünk
hármásban: „Én” s két verebe.
Egyre gyorsabban száll a nap,
estéje egyre hamarabb,
egyre később jön reggelünk –
ezt mondhatná a madarak.
Egyre többet vagyok magam,
dolgozhatom, zavartalan,
csak a kevés kedv hova tűnt –
mondom-se: egy-vége-se van.

Félreérted

Félreérted nélkülüded:
legjobb esetben nélkülüdednek,
félreértesz egy nélkülület,
miatta hiszed csak velednek.

Igy keletkezik egy személy,
még csak híjának a helyén se.
Valamint minden esemény
egy nincs-mi-hogy félreértése.

A bábok, a mattok

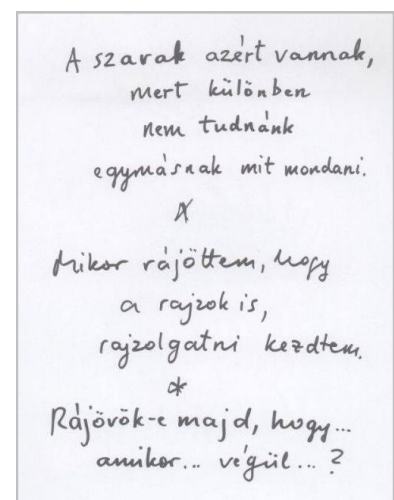
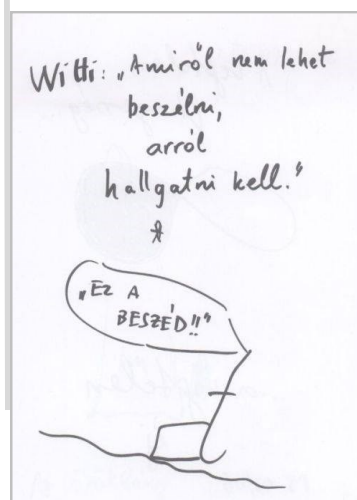
Sikk-sakk... Eső suhog megint. A bábok
Felöltik a hosszú őszikabátot,
Nyakuk nyújtogatják, mint a zsiráfok.

Mit nézhetnek? Mit is akarnak látni?
Elég egy félreértés, szemhunyasnyi
Fáradtság, és máris – veszésre állni.

Az ám, de hát hogy – vesztes? Nyeremény,
Ha sakkozol, csuda kalandregény,
Szorongás... csüggedés... megint remény...

Hol a világ? Eltűnt. Vonat, ha kattog,
Csak halk sikk-sakk. És az eső se csapkod.
Pereg. Surrog. S messzi
hegyek
a mattok.

És itt?
Te adhatsz mattot!
El ne kapkodd.
Esőfelhős, őszi napokon át
Vezet a sakk királyt, kis katonát,
Vezért, bátyát, futót, huszárt.

Bobó Bóbitája

melléklet

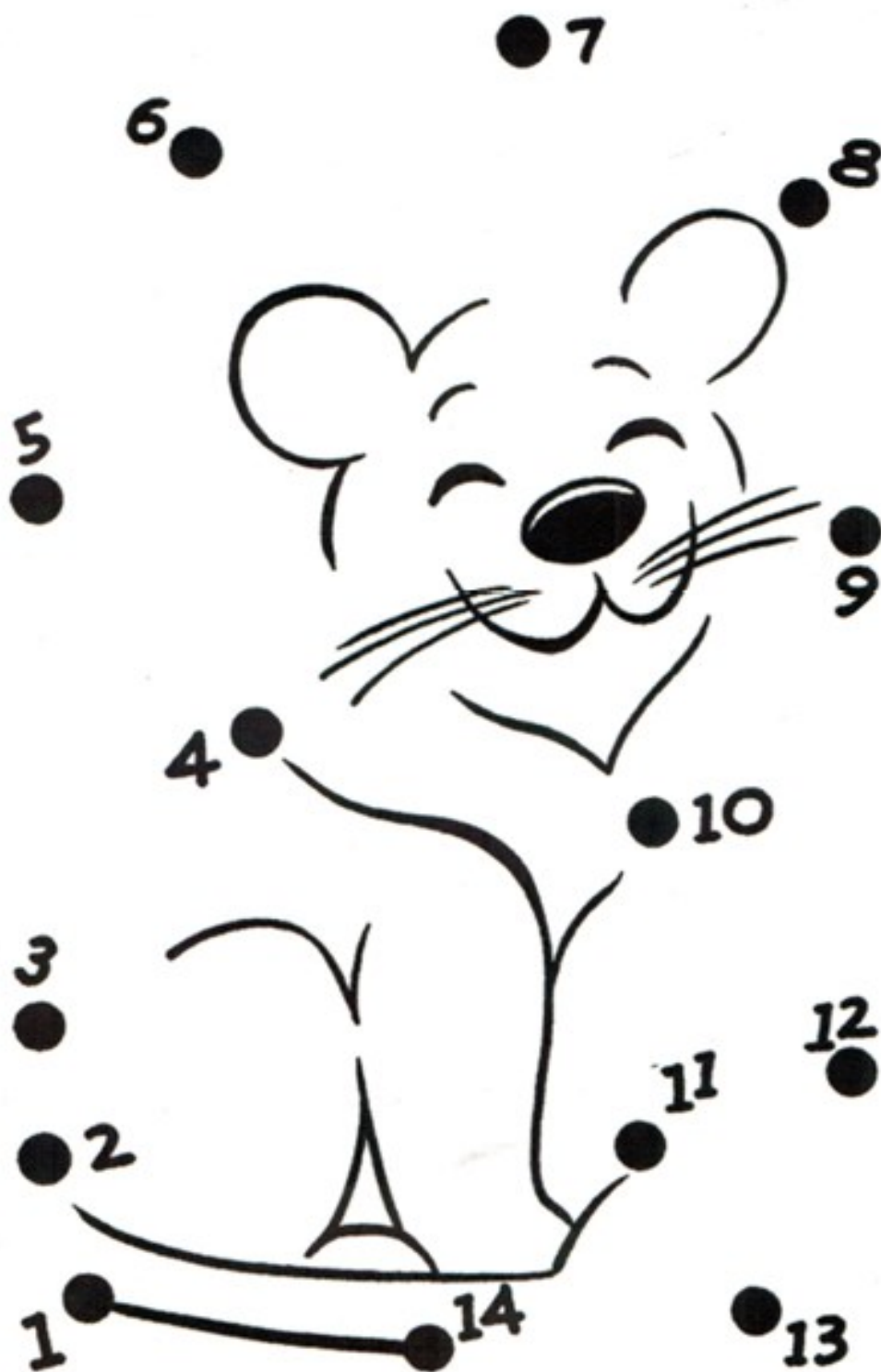
Segíts a kiségernek megtalálni a sajtot!
Help the little mouse find the cheese!

Kösd össze a pontokat emelkedő számsorrendben!
Mit látsz? Ha kész vagy, színezd ki!

**KÖSD ÖSSZE
A PONTOKAT!**

SZÍNEZZ! LET'S COLOUR!

Minden képnél használd
a mellette lévő színt!

BARNA

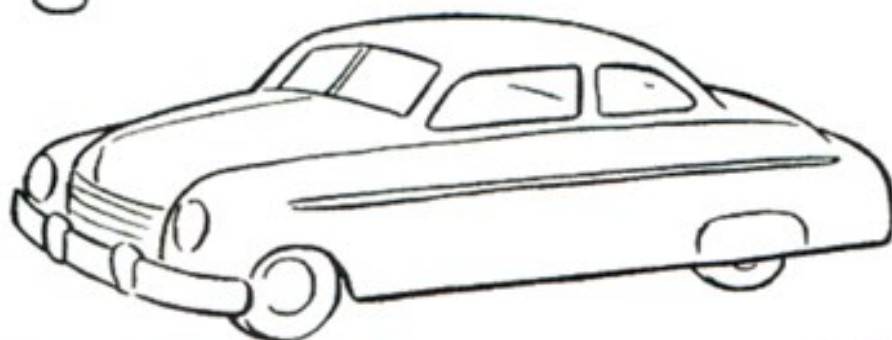
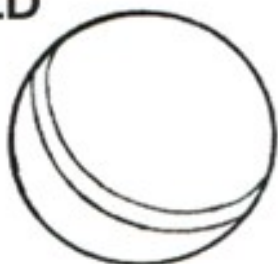

SÁRGA

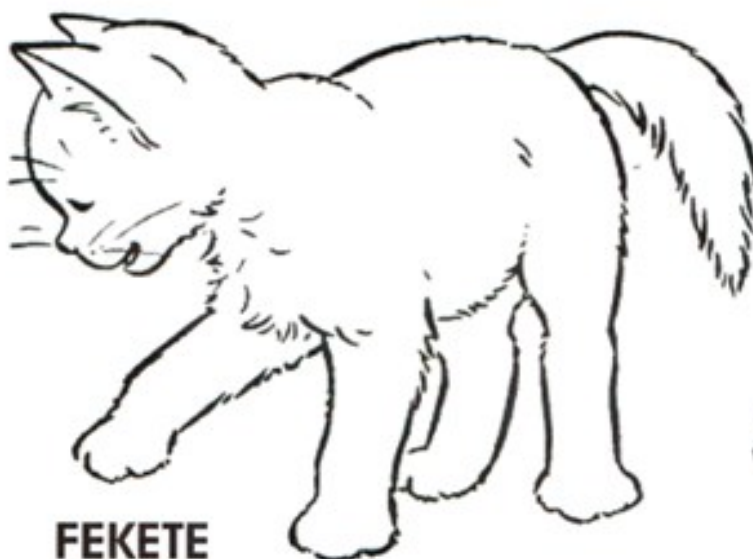
KÉK

ZÖLD

NARANCSSÁRGA

LILA

FEKETE

PIROS

A fenti színeket mondd angolul is, alkoss mindegyikkel - magyarul és angolul - egy-egy mondatot!

A MEDVE TÖPRENGÉSE

Weöres Sándor

Jön a tavasz, megy a tél,
Barna medve üldögél:
- Kibújás vagy bebújás?
Ez a gondom óriás!

Ha kibújok, vacogok,
Ha bebújok, hortyogok:
Ha kibújok, jót eszem,
Ha bebújok, éhezem.

Barangból kinézzek-e?
Fák közt szétfürkésszek-e?
Lesz-e málna, odu-méz?

TANULD MEG A VERSET!

KÉRDEZZ MEG VALAKIT:

Miért bizonytalan medvekoma?
Miért nem tudja, hogy mit tegyen
február 2-án?

Kanadában ki jósolja meg, hogy késik-e a tavasz?
(Mortia)

THINK IN ENGLISH:

What do you see on this
picture? →

(Groundhog)

What is the name of this
groundhog in Canada?

(Warton Willie)

Devecsery László

Fenyő

Ó

ó, ó, ó,

hulló hó,

ó, ó, ó, ó, ó, ó,

hó, hó, hó, hó, hó,

ó, ó, ó, ó, ó, ó,

hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó,

télen esett fehér hó, hó, hó, hó, hó,

hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó,

karácsonynak tündérkedő, fehér mezőt tüsténkedő,

hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó,

szánkót siklató, szélben táncoló jó, jó, jó, hó, hó, hó, hó,

fákat lombosító, házat púposító, arcot pirosító, éjszakát ringató,

hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó, hó,

karácsonyfát habosító, táncot járó, szélre váró: hó, hó,

hó, hó,

hó, hó,

hó, hó,

hó, hó,

hó, hó,

hó, hó.

1. Miről ír a költő? *(Fenyőtől)*
2. Mikor fehér a fenyőfa? *(Télen)*
3. Tavasszal, nyáron, ősszel milyen színű a fenyő? *(Zöld)*
4. Mi a neve azoknak a növényeknek, fáknek, cserjéknek, amelyek nem hullajtják el leveleiket, hanem azok egész évben rajtuk maradnak? *(Örökzöld)*
5. Hogy mondják angolul: örökzöld? *(Evergreen)*

LOCATION

3090 Lenworth Drive Mississauga
ON, L4X 2G1

PHONE: 905) 624-9311

HOURS

Su-M Closed
T-F 8 am - 6 pm
Sa 8 am - 3 pm

GÁBOR LÁSZLÓ VASKI CIWM, CFP, BMUS

Senior Financial Consultant
INVESTORS GROUP FINANCIAL SERVICES INC.

Investors Group Financial Services Inc.

Since 1991, Gábor with his team at Investors Group, has been assisting clients in achieving their financial goals.

He has combined his personal *knowledge* and *experience* with the *research* of *Investors Group professionals* for the sole objective of *providing clients* the *clarity* and *confidence* to *achieve* their *financial goals*.

With his *team*, he helps *clients save tax, build* and *preserve wealth* for *themselves* and *future generations*.

TEAM VASKI
Guiding Your Financial Future

"A Magyar Közösség Lelkes Támogatói"

600-390 Brant Street • Burlington, ON, L7R 4J4
1-888-467-8844, ext. 271 • gabor.vaski@investorsgroup.com

Megvalósult
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

MAGYARSÁG HÁZA